Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ЕРА, 20 ДЕКАБРЬ, 1979 ШУ. ● № 152 (6127). ● Мах 2 кепиг.

ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА ПЯТИЛЕТКА ДИЪЛАГIА ШУ!

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМАШ

Иттлагlна пятилетка дилагlча шера дежараш толамца кхоачашдар духьа шерра социалистически яхь а йоаржаль, шоай мел дола низаш оарцагI а даьха хьинаре кьяхьегаш ба Грозненски района «Куларинский» совхоза фермашкара хьайбаш леладераш. Укх шера цхьайтта бетта планагIа 1550 тонн паччахьалкхенга йохка езача цар ехкай 1622 тонн шура. Дикка тIехкхоачаргьергйолаш я укх шера план.

Ша ферма я совхозе хьайбаш леладеш. Царех номерцаI йолчоа кулгалдеш ва Абдулазиев Султан. Орджоникидзевски Горски юртбоахама институте зоотехнически факультете йиъалагIча курсе заочно деша вагIа Султан.

ШоллагIча фермина кулгалдеш я Кадырова Яха. ХьалхагIа дукхача шерашка совхозе доярка йолаш болх баь опыт йолаш саг я из. Шийгоаза ихы я лакхьара духьа Серноводски юртбоахама техникуме заочно деша эттай Кадырова а. Дукха хийсала хьинар долча Яхас дишдом хьоэца.

Фермай коллективаша юкъе яржача социалистически яхье хьахе я Кадыровас кулгалду коллектив. Шера 2700 килограмм йолаш, цхьайтта бетта хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 3200 — 3400 килограмм шура лькхай дояркашь Джамбулатова Набе, Шахгириева Язана, Гадаева Зуташа, Сурхаева МаслаIето, Абакарова Курде, Акиева Есита, кхычар.

ХьатIадоагIача шера дехараш кхоачашде тоаргдолаш хургйола дикен чIоагIен лард елай совхоза механизатораша хьайбашта шортта хургдолаш доакъар Iалашда дэь.

С. АУШЕВ.

Надтеречни района «Новогорский» совхоза ферма Гвардейское яхача юртт дукха гаьна йоацаш ул. Тхо цига дIакхаьчача хала дояркаш доахан диьтта а бацаш цIабахабар. Тхона кьамаьл деш хилар ферма бригадир Гериханов Юсап. Цо аьлар:

— Ноябрь бетта паччахьалкхена шура дIаялара йиш хилаш хьалха кхоачашьяй тха доаркаша. ДукхагIйола шура цхьоалагIча сортах дIаеннай. ПланагIа йоагIа хьоаца 3.6 процент хила езача тха хиннай 3,7.

Цхьайтта бетта план а ха пал хьалха кхоачашьяй коллективо. Шера план 430 тонн йолаш, дIаеннай 430 тонн шура, хьинар ца кхоадеш шоайла яхье а баьна къахьег доаркаша. Яхье хьалха ба Хамаева Зара, Дзабраилова Лида, Сайхаева Зина, Ильясова Кемса. Царна кийсбала гIерташ къахьег кхычар а.

Хьайбаш лерттIа кхабара йоакхо еш гIулакхаш ду доакъар дIахецаш волча Зубайраев Махьмада. Тарала тIа зоо мара дIалац цо доакъар беза Iушта. Хьинаре къахьегаш хиларах ферме сий деш ба цьона беза Iуй А. Шахзуролев, комсомолец Д. Сусанлов, Ш. Эльмурадзев, М. Тепсуев, А. Зандукаев, Ж. Сайтаев.

Ферме хоза кийтьаь латт цIс уголок. Укхаза хьайбаш леладерашта деша газеташи журналаши да, чIоьта доярншта лекха пендар а ба. Сакъердаш дIайоде цар мукъа за.

Ферма коллективо деррига низаш оарцагIдаьхад паччахьалкхена шура дIаялара план тIехкхоачашъяра.

М. ХУМАДОВ.

Техника — кийчон мугIаре

РЕМОНТНИ КОНВЕЙЕР

Хьайбаш лоладеча фермашка, тракторни бригадашка вахале хьалхагIа, геттара Iуйрийна хьалхарча аргIашца централъни механически мастерске дIачуэтте, тракторий, комбайний, юртбоахама кхыча техника ремонт мишта лел хьож Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхозе директор Дедиев Дукхавеха. Дукхача даькъе из кийча хилярах тийша ма йяй хургболча хьуанкъама кхел.

ХIаьэ цуша дукхьала кийтар мишхо лечадеш керда хьекха басар а долаш мастерске коанаIярех арайоагIа трактор. Лехкаш вьгIар — опытни тракторист Метриццев Ваха. Велакъежар да цун юхьа тIа. Миштад гIулакхаш аьна шийга даьча хеттара жоп луш, нена пIоаг хьалхьежхар цо. Кхы дикагIа бе йиш йоацаш, сакьато саина болх бу машино яхилга дар цун из. Директора ховра дукха ха йоацаш мастерске тоаяйта кхы а пхи трактор дIаоттаяьлга. Лелача меъжнех, двигателах, доагор доагадеча аппаратурах цIенха штта айпаш доаккхар цар. ХIаьта хIана малагIча хьал тIа я уж?

— Дукха ха я кийчон мугIаре латта, — жоп делар мастерски заведующа Магомадов Вахас.

Белггала басарии я лиладеш цхьан мугIарагIа дIолаттар трактораш.

Тахаиярча дийнахьа оттара лоархIаметIа дола денхар а хиина дIаоттад «Лермонтовский» совхозе юртбоахама машинаш бIаьстан юкъе кхачка дергдолча балхонга кийчъялга. Из гихеи дикеи кхоачашдаран техникага теша ме болх байтарии укхаза цхьадола гIулакхаш чакхдаьхад трактораштa, комбайнашта, тIехьтувсача кечалашта ремонт яра болх вIаштIехьбоакхаш. Йоккха говзал йола механизатораш, инженерно-технически болхлой юкъе а болаш ремонташ ю къаьстта бригада вIашагIъеллай совхозе. Цул совгIа, болх беш я цхьаькха тайпа бригада а. Из машинаш йолчча метте тIа а гIойн царна фу даьд хьож, дефектни ведомоста тIа дIаязду цо царех хIара машина мел ремонт е еза. Ремонт ерий бехктокхам лакхбар духьа машинаш централъни механически мастерскера араялалехьа къаьстта комиссеш хьоl царга, тIаккха дика тоаьь хилар белгало гучаяьлча, «Д-80» яха знак тIа а оттайийя дIайоххийт уж бригадашка. Цу цхьан ханна мажелашта агрегаташтеи гарантийни талонаш лу мастерске.

Шоаш отта а даь массаза а хьедоагIаIача тайпара, совхоза механизатораша ремонт йий йоах лаьтта оахен хий детте машинаш — 1 январе, трактораш, златаш чуща комбайнаш, доавъараш кийчду техника — 20 февраль тIаккхоачаш.

ХIаьта укх шера белгалъяь ханаш а уж я. Цудухьа социалистически денкарий хIара пункт хьаддача организационни технически мероприятешца чIоагIъеш я. Трактораш, лаьтта оахен хий детаеи кечалаш эттара хьалха кийчон мугIаре дIаоттаньча, социалистически яхье хьалхара моттиг яькхача ремонтний звеной коллективаш хьара кара тела ЦIе байрах лу. ХIаьта иштта моральнии материальнии совгIат ду отталья ханал хьалхагIа ремонт яьча, технически дIаде хараш кхоачашдаьча, рационализаторски предложени енача, тIехдина болх белга вIаштIехьдаьккхача коллективаш а къаьст - къаьстача механизаторшта а. Поточноузловой хьисапе ю ремонт. Болх беш йола моттигаш мел яцача хIамаицеи инструментацеи Iалашъяь я. БIарччача шера могайий хул профессенго къаьст - къаьста лелаеча яхья положени. Темпай лакхаш балха дикали къоастаю тоаяь яьена хIара машин йоаттIаш йола экт а оттайий белгалйоаккхача авторитетни комиссе.

Чакхдаха дезача гIулакхий ниэ боль программа саина тIаййцар лермонтовцаша КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума решенеш, цига КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даь сийрдеи кIоарта чулоацам болеи къамаьл. Цар, шоай низаш меллид а хьекха, лаьрхIад пятилетка диъ шера планал совгIа ялташ чуяца 2 комбайн, кхьо трактор, 2 автомашина кийчон мугIаре дIаоттае.

ЧIоагIа лаьрххIа чакхдоаккхаш дола хьинар долча хана кийсделар тхо боахаме. Ремонт еш мел йоакххаргйолта хана лаьрхIа вIашагIъеккача къаьстача звеноша геттара дика хьежаш бора болх, бошъонца ГОСТ-о яххача тайпара дIаухттайора машинаш. Болх дика вIаштIехьбаьккхьча заводской конвейер тIа сана лелар централъни механически мастерске гIулакхаш.

Хьинаре, гIалат ца доланйташ, тешаме бора болх аьшкпхьара Кургаев Iумара, токара Талхигов Салавде, инструментальщикаца Генердукаев Ризвана, электрика Важаев Султана, Салаев Мутуша, кхычар.

Бригадни станашка а иштта цхьатарра, сихача темпаша ю ремонт механизмашта, тIехьтувсача кечалашта. Масала, опыти йоккха говзали йолаш вола производства организатор коммунист Хатуев Ахьмад керте латтача толамагIча комплексни бригаде тахик в тIехьа кхай тIа арайла кийча я еррига техника... Укхаза социалистически яхье гIорбаьннараш — механизатораш Чигарбиев Iумар, слесарь Мучаев Мовлад, кхычараш ба.

Болх кIежйоахаш ба автогараже а. Цун коллективо доп деннад планагIа лаьрхIача ялх грузовика меттел шу чакхдалалехьа бархI грузовик тоаяь яккха. Укхаза белгалбаьннаб Черхигов Ахьмад, водитель Мансуров Махьмад, слесарь Данхаев Iусам.

— Нагахьа саина болх дика мел бераш дагарбе эттача, — йоах совхоза керттерча инженера Къахьегама ЦIечу Байракха ордена кавалера Вайдуев Вахида, — тIаккха мастерске ерригача коллектина цIи якха езаргья. ХIара технологически пост тешамеча надрех вIашагIъелла я тха. Хьокхамий Улга тIа хьажал хьо — хIара ремонтника тайпан цIера нийсса дехьагIа латт бIаь процента боарамал таьшна тIехьяьнна дийнахьара норма кхоачашъяь цифра. ХIаьта балха диналах лаьпа аьлча, кхашкара балхаш сихденнача хана трактораш, комбайнаш, кхыйола машинаш сатхал телха цхьан минута а сайна латтаргйоацаш къахьет беррига ремонтникаша.

Л. САИДОВ.

Сийлахьча юбилейна накъадолхаш

Пхе шера план кхоачаш а яь...

Цхьа шу дизад Москверча хьалха латтача предприятей инициатива хьал а лаьца, «Грознефть» объединенерча бригадошта юкъе эттара хьалха В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цIея сийна пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра дола дика гIулакх Карабулакски бурув тохара балхий управленерча Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча Мовлаев Юсапа кулгалдеча бригадо дIадоладаь. Вышкомонтажникаша дош деннадар пятилетка задани диъ шера кхоачашъе.

Цу бригадо дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцар «Грознефть» объединенерча еррига бригадаша. Хаддаза эффективности балха дикали лакхъяра хьинар кхо ца деш къахьийгача Ю. Мовлаева кулгалдеча бригада коллективо ше дешна дош дизза чакх а доаккхаш, укх деношка рапорт деннад пятилетка задани кхоачашъярах. Диъ шу тарга йолча хана 11 буровой хьал а еш, цо кхоадаьд 200 эзар гарга сом. ХIара скважина сетевой графиках хьал а еш, ханал хьалха йистельккар.

В. И. Ленин ваь 110 шу дизара хьакъехьара КПСС ЦК социм къоабалбаь хьаллаьцача Ю. Мовлаева вышкомонтажникаша шоай тоаргдолашеи кхоачамешкеи хьажа а хьежа, социалистически дехараш тIайийцад В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цIейга кхы а кхо буровой хьалъе.

А. БАКАЛЮК.

Боккха тоам хинна

Дика хьокхамаш гойтеш къахьегаш хьайбоагIа укх шера тха ферма хьайбаш леладераш. Иштта, паччахьалкхенга шура йохкара шера план хIамале 130 процент кхоачашъяйй. Цул совгIа пхе шера планагIа Дахьенна дIаяла езаш хинна шура а пахь укх шера дIаеннай.

Цу толамашка кхача вIаштIехьдалийтар коллективе барт, кхьоагIо хиларо. Ферма сий лакха лоаттадар духьа шоай низ дIакхоачар деш къахьегаш ба берригаш а. ХIаьта къаьстта белгалбаха боагIа доярнаш: Хомбахмадова Закият, Ушиева Мийзэи, Калачева Просковья, Магомадова Абидат, Мухтарова Ала, Масала, Закиита. Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза доаркай болам хьал а лаьца, дош деннадар укх шера хIара кхоабача Iаттагара 4200 килограмм шура лекхо. ЛаьрхIар кхоачашдe тарга я ц хIаьэ. Укх шера хIара Iаттагара 3000 килограмм шура якка дешна дош кхоачандаь баьннаб доаркаш Ушиева Мийзан, Магомадова Абидат.

Шийа денхарех лоархIаменп къахьегаш ва ветеринарии лор Дьяченко Петр Прокофьевич. Доахана ункхцIенон цо хаддаза боакхо эр бацьаи долаш цамогаш хилац уж, дукхагIа шура лулина болаш да Iоду IаьсиЙ. ХIаьта уж хIара бIаь Iатта тIехьора 90 совгIа хьаькоастадаьд хIиэале.

Дега боккха тоам хулаш тIаййцар ферма къахьессанхоша Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара хьакъехьара КПСС ЦК социм. Из бийшачул тIехьагIа тха коллективо керда дехар тIайийцар. В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна мехка яьржача социалистически яхье хьинаре дахьд я лоацаш паччахьалкхенга шура йохкара тIадоагIача шера пхе бетта план 22 апреле кхоачашъе дош делар цар. ЛаьрхIар кхоачашдар духьа низ, хьинар цар кхоадергда хиларах са шеко а яц.

М. ДЖАНГИЕВ,
Грозненски района «Юбилейный» совхоза-завода шурай ферма бригадир.

Сийрда да вай вахар

Даьхе, Парти, Ленин. Берригача советски наьха сана хетам чу цIанкха а вIаш хадаргдоацаш дувзаденна да уж деш. Цудухьа вай массане а боарам боацаш деган гIоддаьнна тIайийцаб «Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара хьакъехьара» КПСС ЦК социм. Сийлахьвоккхача баьчча 110 шу дизар делас деррига дукхе прогрессивни адамие кийчлуча хана кхы а къаьгагIа хьоатт Ленина цIераш вахаре чакхйоахаш, цо хьакхелIача парте хьалхлелца коммунизм хьалхьем доалача советски халкъа карагIдаьнараш.

Уж вайна гу дIа мел хьежача, тIа мел баьнстача. Цхьа масал доаладе бeзам ба са. Укх деношка республикански газеташ кепатехар США Техасски технологически университета, студенташта лекцеш еша яхача Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета всеобщи историе кафедра заведующе Н. В. Поповас Грознерча шийн коллегашка дайтача письмох йола материалаш. Цар тIара гучадоал Америкерча тха ийсархошта, кхыметтел кагирхошта юкъе а дукхагIа хIама хоаш хила безача студенташта Советий Мехка вIашигача къамий вахар ца довзалга. Царна теша хала да паччахьа замалахьа къе-мискхатина баьккхы нохчий а гIалгIай а тахан шоай автономи я болаш, наьна меттала газеташ кинжкаш арадувлаш бахаш хиларах.

Аз укхача доаладьр алхча цхьа масал мара дац. Цхьабакьда, духхьал из ше а кхоачам болаш да ленински къамаи политика вай мехка деррегIа вахаре чакхьяхарах хьадаьнна бериаг довзара.

М. ДЗАУРОВА,
«Роскультторга» база товаровед, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета заочни отделене студентка.

В. И. Ленин ваь 110 шу дизара хьакъехьара КПСС ЦК социм чIоагIа раьза хинна тIайийцар «Чечингушбыт» объединенена чуйнагIача № 8 йолча ателье болхлоша. ЧIоагIа уйла тIа яккхийта из лоархIаме документ Iома а деш, 1980 шера 22 апреле дизача къахьегама совгIаташца чакхъоакхара керда дехараш тIайийдеш ба уж.

СУРТА ТIА: ателье заведующи Азиева Лида дешьийга болхлоша салоIача хана из лоархIаме документ дIалоыэийташ я парна.

И. ПЛИЕВА сурт.

24 феврале — Советашка хоржамаш

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

1979 шера 18 декабре эггара хьалхара заседани хилар ворхIазлагIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Централъни хоржамий комиссе.

Комиссе заседание белгалдоахар, ялхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хинначул тIехьагIа дIаяхача хана вай республика вахаре доккхий дика хувцамаш хинна хилар. Коммунистически парте XXV съезда решенеш деррагIа чакх а йоахаш, вай халкъо доккхий толамаш даьхад экономика, Iилма, культура дегIамхувлача, къахьегамхой материальни хьалторо лакхъеча.

Дерригача советски халкъо а санна, вай республика къахьегамхоша массана а раьза болаш хьал а лоац, къоабал а ю Коммунистически партеи Советски правительствай чухьеи арахьеи лелаю политика. ЦК Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева чакхдоаха доккхий берхате гIулакхаш, са ца кхоадеш къоасам лоаттабу иттлагIча пятилетка заданеш кхоачашдар духьа.

Вай халкъо хоржамий кампани дIайолаю политически хьинар чIоагIа айдеина а Коммунистически партена — советски обществана кулгалдечеи лостам телачеи низа, цун политически система ядрона гонахьа айхха кхоталенна а долаш.

СССР, РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Конституцеша, йоагIийоагIача Советашка деча хоржамий хьакъехьарча законаша чIоагIъяьча советски хоржамий система хилийта дарг мел доаца хьалаш хулийт вIоаргтата демократически ларда тIа хоржамаш чакхдахара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деш дола хоржамаш — из йоккхачи бехктокхамеи кампани я, цудухьа хьалхарча деношка а дена корта болаш долча гIулакхашца дIайоладе езаргьяц из.

Комиссе заседанe ше къамаьл деш Централъни хоржамий комиссе председатела М. А. Мамаева цун берригача члений цIерагIа чIоагIа баркал аьлар шоай вийлалаш а баь уж комиссена юкъе бахийтача общественни организацеши къахьегама коллективашцеи. Цо дош делар, шийна тIадехна денхараш толаме кхоачашдара комиссе даьла дарг мел доацар деригахиларах.

Шийа заседане Централъни хоржамий комиссе хьежар хоржамашта кийчо ярда дувзаденнача цхьадолча дешашка. ВорхIазлагIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта долча бюллетена мел а бос а оттабаьб комиссе, хIаьта иштта оттаьй хоржамий бюллетенаш чутувсача пьшна образец а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Централъния окружнойи хоржамий комиссей печатий образецаш а.

Комиссе ворхIазлагIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча ерригача окружной хоржамий комиссешка письмо дахьийтад цар болх вIаштIехьбаккхара практически рекомендацеш луш.

Комиссе рекомендацеш кийчъяьй Централъни хоржамий комиссе окружнойи участковий комиссешцара а окружной хоржамий комиссей участковий хоржамий комиссешкара а бувзам вIаштIехьбаккхара.

ВорхIазлагIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта хоржамий округашна окружной комиссеши вIашагIйоахнарах заседане хоам бир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Н. Я. Правенько.

Халкъа депутатий моттигерча Советий исполнительни комитеташта комиссе могадир хоржамий комиссей членашта советски хоржамий система конституционни положенеш Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамий хьакъехьара Закон. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Централъни хоржамий комиссе окружной хоржамий комиссешка дахьийта письмо, хоржамий комиссей денхараш дIадовзийтар духьа окружной хоржамий комиссей председателашцеи секретарашцеи инструктивни семинараш елга.

Комиссе решени тIайийцар ворхIазлагIа хоржача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта еш йола кийчо мишта лел дIахайтар духьа республика рой-онашка Централъни хоржамий комиссе членаш командировке ахийтара хьакъехьа.

* * *

ВорхIазлагIа хоржаш йолча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йола Централъни хоржамий комиссе укх адресагIа я: г. Грозный, Полежаева цIерагIа улица, 9/16, телефонаш: 2-36-35; 2-01-66.

Халкъа депутатий городской Советe хоржамаш дара йола городской хоржамий комиссе

чIоагIъяра хьакъехьара

ХАЛКЪА ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ СОВЕТА ИСПОЛКОМА

РЕШЕНИ

«Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутатий моттигерча Советашка хоржамаш дара хьакъехьарча» Нохч-ГIалгIай АССР Закона 24-чеи 25-чеи статьяшка хьежжа халкъа депутатий Грозненски городской Совета исполкомо решенигаь халкъа депутатий Грозненски городской Совете хоржамаш дара йола городской хоржамий комиссе укх составагIа чIоагIъе:

Комиссе председатель
Рыженков Николай Георгиевич — «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.

Комиссе председатела заместитель
Баранов Николай Иванович — городской коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь
Павленко Лариса Никоноровна — Грозненски мехкидаьтта Iилма - тохкама института болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.

Комиссе членаш:
Аюбова Яха Магомадовна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Старопромысловски районни организацегара.
Аушева Лидахан Умаровна — телевидене студе болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.
Гунеева Хьава Хусаиновна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Заводской районни организацегара.
Доценко Людмила Григорьевна — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой профсоюза городской комитетагара.
Иванов Олег Владимирович — эскара, авиацена, флота гIо дара шийн лоIамагIча Ерригсоюзни общества (ДОСААФ) Нохч-ГIалгIай областной организацегара.
Ибрагимов Анзор Исрапилович — гIишлои управлене № 7 йолча гIишлои - монтажни управлене болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.
Каламасова Надежда Антоновна — городашта юкъерча телефонни станце болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.
Малякин Федор Александрович — «Промавтоматика» НПО опытни завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.
Пенов Владимир Федорович — В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлошкара, инженерно - технически балхахошкара, гIулакхерча нахагара.
Сажнева Татьяна Васильевна — Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университета профессорско - преподавательски составагара, студенташкара.

Исполкома председатель В. М. ШАМАРДИН.
Исполкома секретарь Я. Ф. ПАНЧЕНКО.

1979 шу. 14 декабрь
г. Грозный.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета шийтталагIа сесси хьаеллара хьакъехьа

ЯлхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета шийтталагIа сесси хьаелларьа 1979 шера 21 декабре Iуйренна 10 сахьат даьлча КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Депутаташ дIаязбергба 1979 шера 20 декабре Iуйрийна 9 сахьат даьлча денз сайрийна 7 сахьат даллалца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумех (Комсомольски улица, 112, 4-гIа этаж, № 101 йола кабинет) 1979 шера 21 декабре Iуйрийна 8 сахьат даьлча денз КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

РСФСР Лаккхехьарча Совете хоржамаш дара йолча округной хоржамий комиссей состав чӀоагӀъярах долча Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

У К А З

«РСФСР Лаккхехьарча Совете хоржамаш дарах» долча Закона 23, 24, 26. статьяшка хьежжа РСФСР Лаккхехьарча Совете хоржамаш дара округной хоржамий комиссеш чӀоагӀйойла общественни организацей къаьгама коллективаьйн укх лохехьарча низалий составагӀа:

№ 953 йоьла Ленински хоржамий округ

Комиссе председатель **Даниленко** Андрей Андреевич — Ленински района «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Недельнова** Любовь Леонидовна — культура болхлой профессиональни союза Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара.

Комиссе секретарь **Сальникова** Майя Ивановна — Ленински районни коммунистически организацегара.

Комиссе членаш:

Гишлакаева Киса Супьяновна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара;

Джандигов Станислав Ахметович — Ленински района «Консерплодоовощ» производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Мадаев Аднан Аднанович — Ленински района «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Мунтаев Хусейн Абдурашидович — Старопромысловски района технологически транспорта Ташкалински управлене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Моисеенко Нина Васильевна — Старопромысловски района «Чечингушснабсбыт» болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Оздоев Шарип Бисултанович — Старопромысловски района «Трансмаш» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Середа Валентина Терентьевна — Ленински района «Консерплодоовощ» объединене консерви завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Хаджиев Иса Буциевич — Старопромысловски района автоколонна-1572 болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Хвостиков Александр Федорович — Ленински района «ЧечингушпейсбытА» производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Цурова Киса Вахаевна — госторговлен потребкооперацен болхлой профессиональни союза Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара;

Шабаев Усман Алендиевич — Старопромысловски района «Оргтехника» производственни объединене «Электроприбор» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Шатаева Нина Ивановна — Старопромысловски района «Терек» яхача мебельно-дахчан хӀамаш еча производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ 954 йоьла Заводской хоржамий округ

Комиссе председатель **Умаров** Шамильбек Джебаевич — Заводской района «Нефтехимзапчасть» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Кизилова** Любовь Павловна — культура болхлой профессиональни союза Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара.

Комиссе секретарь **Двегубская** Лидия Степановна — Заводской районни коммунистически организацегара.

Комиссе членаш:

Бадин Михаил Савельевич — буруо тохара балхий Октябрьски управлене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Басханов Идрис Хамидович — Заводской района «Грозавтотехобслуживание» яхача производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Вороненко Нина Васильевна — Заводской района «Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Дадашев Зелимхан Элиевич — Къилбаседа-Кавказски машинаькъа Грозненски отделене машинаькъа транспорта болхлой профессиональни союза организацегара;

Лешина Наталья Петровна — Октябрьски района «Промавтоматика» яхача Ӏилма-производственни объединене опытни завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Магомадова Секет Баудиновна — республикански туберкулезни больница балхахой коллективагара;

Рудик Валентина Григорьевна — Кагирхой Ерригсоюзни Коммунистически Союза Заводской районни организацегара;

Хаутиева Роза Султановна — Заводской района «Промтовары» яхача объединене болхлошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Хусаинов Лом-Али Элиханджиевич — Заводской района «Грозэнерго» ремонтно-наладочни предприяте болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Шепетков Владимир Анатольевич — Заводской района «Грознефтехимремстрой» треста № 3 йолча ремонтно-гӀишлон управлене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Эналиев Хадиж-Бекир Измайлович — Октябрьски района «Чечингтэзстрой» треста болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Юсупов Али Нагаевич — Октябрьски района электромехзавода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ 955 йоьла Грозненски юрта хоржамий округ

Комиссе председатель **Висултанов** Шамхан Ахлуевич — Грозненски района «Советская Россия» яхача колхоза колхозхошкара.

Комиссе председатела заместитель **Эдильсултанов** Ширвани Харонович — Ачхой-Мартановски районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь **Витарова** Ляля Айдарбековна — эскаре, авиацене, флота гӀо дара шийн лоӀамагӀча Ерригсоюзни общества (ДОСААФ) Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара.

Комиссе членаш:

Алибеков Магомед Баудинович — Ачхой-Мартановски районни потребительски обществагара;

Вихлянцева Людмила Николаевна — Грозненски района «Первое мая» яхача колхоза колхозхошкара;

Дашаева Тамара Дашаевна — «Терек» яхача Нохч-ГӀалгӀай производственни мебельно-дахчан хӀамаш еча объединене Ермоловски филиала болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен. Грозненский район;

Мадаева Бика Магомадовна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ачхой-Мартановски районни организацегара;

Малашкина Валентина Федоровна — мехкдаьттан газони промышленноста профессиональни союза Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара;

Махмудова Марет — Ачхой-Мартановски райбыткомбината болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Мержоев Омар Бексултанович — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Федоров Иван Никитович — юрта боахама балхахой профессиональни союза Грозненски районни организацегара;

Хагаев Абу Салманович — Грозненски района «Атагинский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Шамилов Владимир Иванович — «Севкавнефтегазпереработка» яхача объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен. Грозненски район;

Эзерханов Харон Махмудович — моттигерча промышленностех коммунальни предприятейн болхлой профессиональни союза Нохч-ГӀалгӀай областной организацегара;

Юзенко Зоя Андреевна — № 4 йолча Ачхой-Мартановски юкъерча школа балхахой коллективагара.

№ 956 йоьла Гудермесски хоржамий округ

Комиссе председатель **Левченко** Владимир Семенович — Гудермес станце локомотивни депо болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Дзейтова** Лидия Джабраиловна — Ножай-Юртовски районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь **Мелинова** Галина Исмаиловна — Гудермесски городской коммунистически организацегара.

Комиссе членаш:

Батаева Лумиса — Ножай-Юртовски района Калинина цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Джайнабилов Салаудин — Ножай-Юртовски района Ю. Гагарина цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Дунаева Туниша Умаровна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Гудермесски городской организацегара;

Жамуркаева Тамара — юрта боахама болхлой профессиональни союза Гудермесски районни организацегара;

Коваленко Виктор Анисимович — Гудермес станце локомотивни депо болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Мандова Тамара Хароновна — медицински инструментий Гудермесски завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Саиев Таид — Гудермесски автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Силукова Галина Леонтьевна — № 3 йолча Гудермесски юкъерча школа балхахой коллективагара;

Тагиров Абузар — юрта боахама производственно-технически Ӏалашбеча Ножай-Юртовски производственни объединене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Толоконов Василий Иванович — юрта боахама балхахой профессиональни союза Гудермесски районни организацегара;

Шаипов Шерип Шахидович — просвещене, лаккхерча школан Ӏилмай учреждененйн балхахой профессиональни союза Ножай-Юртовски районни организацегара;

Япуев Магомед Хамзатович — Гудермесски района «Кошкельдинский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ 957 йоьла Назрановски хоржамий округ:

Комиссе председатель **Сагов** Якуб Хасанович — Назрановски района П. Ахриева цӀерагӀча «Электроинструмент» завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Цурова** Фатима Султановна — Сунженски районни коммунистически организацегара.

Комиссе секретарь **Коростов** Николай Акимович — эскара, авиацена, флота гӀо деш йолча шийн лоӀамагӀарча Ерригсоюзни общества (ДОСААФ) Назрановски районни организацегара.

Комиссе членаш:

Ачханова Тамара Алиевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Сунженски районни организацегара;

Вышегуров Исса Юсупович — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Назрановски районни организацегара;

Евлоев Яхья Багаудинович — Малгобекски района автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Зурабов Ахмет Атабиевич — юрта боахама балхахой профессиональни союза Назрановски районни организацегара;

Курскиева Аза Уматгиреевна — Назрановски района «Назрановский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Лякина Валентина Владимировна — Малгобекски района Вознесенски газ лакхйоахача завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Местоева Эсет Исраиловна — Назрановски района дӀа-юха лелача механизированни колонна-432 болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Москалёв Виктор Дмитриевич — Сунженски района XIX партсъезда цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Султыгова Хвадя Ахметовна — Назрановски района Назрановски трикотажни фабрика болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Узиев Якуб Халитович — Малгобекски городской коммунистически организацегара;

Шевляков Николай Владимирович — Сунженски района рудик йоацача гӀишлошъеча материалий Карабулакски завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Шевкина Любовь Ивановна — бунзама Малгобекски районни узела болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ 958 йоьла Наурски хоржамий округ:

Комиссе председатель **Николайченко** Иван Исаевич — Наурски района Кирова цӀерагӀча совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Коваленко** Владимир Васильевич — Шелковски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь **Герасимов** Хизир Магомедович — эскара, авиацена, флота гӀо дара шийн лоӀамагӀча Ерригсоюзни общества (ДОСААФ) Наурски районни организацегара.

Комиссе членаш:

Аушев Галур Шахмирзаевич — Наурски района «Калиновский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Гадаев Шервани Адыхаламович — Надтеречни районни коммунистически организацегара;

Джебертханов Джадан Лапиевич — Шелковской района автотранспортни предприяте болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Зуева Анна Дмитриевна — юрта боахама балхахой профессиональни союза районни организацегара;

Исаева Оснарт Магомедовна — Наурски района Калинина цӀерагӀча совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Листопад Надежда Григорьевна — Шелковской района Ленина цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Новоселов Николай Сергеевич — Наурски района «Россия» яхача колхоза колхозхошкара;

Пальчак Раиса Александровна — Надтеречни района мехкдаьттан газа йоахача «Горскнефть» управлене болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Судакова Татьяна Александровна — Наурски района «Наурский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Сычева Валентина Алексеевна — Шелковской района «Бурунный» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Тарамова Шема Хумадовна — Надтеречни района «Озерный» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Темирсултанов Салу Даудович — Надтеречни района «Новогорский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ [illegible] йоьла Урус-Мартановски хоржамий округ

Комиссе председатель **Япуркаев** Муса Исаевич — Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Мадагов** Минтуд Межидович — эскара, авиацена, флота гӀо дара шийн лоӀамагӀча Ерригсоюзни общества (ДОСААФ) Веденски районни организацегара.

Комиссе секретарь **Зелемханова** Аминат Салмановна — Урус-Мартановски районни коммунистически организацегара.

Комиссе членаш:

Абдулаева Сацита — Советски района Кирова цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Алиева Зайнапи — Веденски района Ленина цӀерагӀча колхоза колхозхошкара;

Астабоева Айна Хамидовна — Советски района районни потребительски обществан болхлошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Ацаев Махмуд Асланханович — юрта боахама балхахой профессиональни союза районни организацегара;

Джантамирова Роза Адлановна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Урус-Мартановски районни организацегара;

Курумов Райбек Зиявдинович — Советски районни больница балхахой коллективагара;

Мугуева Зара Хасмагомедовна — № 2 йолча Веденски юкъерча школа хьехархойн гӀулакхерча нахьтен коллективагара;

Мупаев Нукман Мукаевич — просвещене, лаккхерча школан Ӏилмай учреждененйн балхахой профессиональни союза районни организацегара;

Мусаев Вaха Алаудинович — Советски района «Ленинский путь» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Сатуев Бексолт — Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Филимонова Татьяна Федоровна — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Хайдаров Назар Алиевич — Веденски мехлесхоза болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

№ 960 йоьла Шалински хоржамий округ

Комиссе председатель **Баиров** Салман — Нохч-ГӀалгӀай цементни завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе председатела заместитель **Амирханов** Руслан Увайсович — Шалински района № 930 йолча дӀа-юха лелача механизированни колонна болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Комиссе секретарь **Демильханова** Мария Зиявдиновна — Шалински районни партийни организацегара.

Комиссе членаш:

Амиров Султан Хамидович — Шалински района гӀишлон материалийн гӀишлон индустрен Аргунски комбината болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Ахматов Арби Аллаудинович — «Знамя коммунизма» яхача Шалински районни газета болхлошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Ахматова Роза Мурадовна — № 6 йолча, Шалински юкъерча школа хьехархошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Галиханов Бадруди Галиевич — Шалински райпищекомбината болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Губская Людмила Викторовна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Шалински районни организацегара;

Джанаралиев Гела Вахаевич — юрта боахама балхахой профессиональни союза балхахой Шалински районни организацегара;

Езиева Нарипат Саидовна — Шалински центральни районни больница балхахой коллективагара;

Раипова Надежда Александровна — Грозненски дуьха комбината болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Хасуев Адам Сайдхасанович — Шалински района «Сержень-Юртовский» совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкарен гӀулакхерча нахагарен;

Ходакова Валентина Борисовна — Шалински района аьшабеттоини хӀамай Аргунски завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Цицаева Сара Саидовна — Шалински районни потребительски общества болхлошкарен гӀулакхерча нахагарен;

Эназаев Якуб — Нохч-ГӀалгӀай шекара завода болхлошкара, инженерно-технически балхахошкарен гӀулакхерча нахагарен.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАБЕНЬКИЯ.**

НОВКЪОСТАШТА ХЬОКХАМ ТЕЛАРАШ

Фоторепортаж

СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода цехий, сменай коллективаша «ХӀара белха денна — дикала Знан!» яхача девизцӀа шерра социалистически яхь а йоарйаь, тӀагӀертта къовсам лоеттабу В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цӀейна къахьегама совгӀат кийчдара. Цу яхье хьинаре къахьегарца белгал а яьнка, башха-дина производственни хьокхамаш доахаш хиларца дуккханешта йовзаш чӀоагӀа лоархӀаш я № 108—110 йолча газоразделене цеха «Я» яхача смена коллектив.

Массаза а технологически режим ниiса а лелаеш, даим социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьнна а Къахьегама ЦӀеча Байракха орден лелаеш йоли смена начальник Жукова Екатерина, аппаратчикаш Дружинина Мария, Симсонова Надежда, Гайдуков Николай, Полякова Анна, кхыбараш.

Химзавода КИП-ех Автоматнин цеха эггара дикагӀа лоархӀача специалистех ца вa Ерофеев Альберт. Цо ремонт яь тӀахьожамех автоматикан приборашъ даим дикиха цкъанкха тайна гӀалат доацаш а тешаме болх беш а хул. ЦӀий опыт дог раьза долаш дӀа а луш, цо хьалхехьа говзинчаш дукха ба заводе. Цудухьа лоархӀ цунах предприяте дикагӀвола кагирхой хьехамча.

СУРТАШ ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) смена начальник Е. Жукова, аппаратчикаш М. Дружинина, Н. Самсонова, Н. Гайдуков, А. Полякова. шолгӀача сурта тӀа: лаборантиаш С. Гихаева (аьрдехьара яр), М. Альбекова. кхоалгӀача сурта тӀа: слесарь-ремонтник А. Ерофеев.

С. ХУГАЕВА суртеш.

Ӏилмеи производствои

ӀИЛМАХОША СОВХОЗЕ БОЛХ БУ

Шийтта йоккхача Ӏилмаи учреждене (царна юкъе К. Тимирязева цӀерагӀа юртбоахама Московски академия, эзаш леладу Ерригсоюзни Ӏилма-тохкама институт, баьцовгӀий физиологе Украински институт, кхыяраш) дуккхача шерашка «Киевская овощная фабрика» яхача совхозаца цхьана гӀуллакхаш леладу. Ӏилмахоштех практикашта-специалистахтех юкъерча бувзамий эффективностех лаьца дуц совхоза директора биологически Ӏилмай кандидата Максим Буна статья тӀа.

Боахама хьалхашта лоттa практически декхараш кхоачашдеча Ӏилмахой юкъеозилга, опыто хьа ма хьоккхара, шишта а оагӀонна пайдана гӀулакх да. Тохкамаш де тхоай теплицаш Ӏилмахошта дӀа а телаш, оаха торо лу царна йоккхача масштабашка эксперименташ е. ХӀаьта тхоай гӀоргӀа тха а вӀаштӀехьдоал Ӏилман тохкамех хьахинарех массарел хьалха боахаме пайда эца.

Гидропоникера дӀадоладелар тха цхьана тӀулакхаш леладелга. Лаьтта а доацача хьалашка промышленни масштабашка тхо парсаш помидораш хьалкхее эттача дукха агрономически а техническа а проблемаш хьалхашка эттар тхона. Цу хана лаьрхӀар оаха гидропонике хоадамболла тохкамаш дара массехк Ӏилман институташца договораш оттаде. Дукха мах болаш контракташ яр укхӀаьта а совхозо из де де лаьрхӀар, хӀана аьлча тхо тешар оадош хьахерика ниъ перспективни хилараx.

Массехк шу даьлча 106 эзар квадратни метрага дӀа-кхаьчача майдан тӀа йолча гидропонни теплицашта эксплуатаци е йолаелар совхоза. ЛаьрхӀар нийса хиладар: гидропоникас баьцадаарий хьув-[illegible]

Кердача способаш производство шерьяра совхоз тоъал фонд йолаш я. Фондах дикка дакъа дӀадахийтар оаха Ӏилман эксперименташ боахаме дукхагӀа яра. ХӀаьта оаха доадаьр эхьа хилазар.

Ӏилмага оаха дӀадахийтачув эффективность гойташ массехк масал да ерам. Москверча, Киеверча, Кишиневерча Ӏилмахой новкъосталца юкъедоаладаьд лакха хьувкъам телача нарсийн помидорийн керда сорташ. Цу гӀуллакхо совхоза пайда бир 280 эзар сом совгӀа. Кхы а 242 эзар сом пайда бир баьцовгӀашта подкормка яра котельнера хьаухача газех пайда эцарах, из вӀаштӀехьдаьккхараш бар совхоза специалисташи баьцовгӀай физиологе Украински института Ӏилман балхахойн. Ӏилмахоша зизаш леладераша новкъостал дир гвоздика, хризантема, кхыча культураштта зиза тохара управлена яра оригинальни метод отта а яь юкъейоалле. ОагӀох оагӀув а теха, хьалха латтача Ӏилмахошца цхьана болх баро дукха пайда лу совхоза специалисташта. Цо цар квалификаци лаккъо, майрагӀа а шерагӀо а уйла е Ӏомабу.

Дуккхача Ӏилман учреждененца боахаме оцарии пуньт[illegible]

ду. Тайп-тайпара Ӏилман школаш а лостамаш а долча Ӏилмахошта лоьллаха беча балхо, сона хетаргахьа, царна шоашта а пайде лу. Концепцеш методаш вӀаши духьала нийсъяларца санъердиме идеяш хьахул. ХӀаьта Ӏилма нъовсамаш совхоза теплицашка практике къовстаду.

Тха опытах шерра пайда эц мехкарча дуккхача тепличин комбинаташка. Тхо а дукхагӀа ха гӀерт тхоай коллегашта нагагӀдаьнначох, хӀана аьлча теплицашка баьцовгӀаш хьалкхеяра технологи а цхьан метте латтац. Хаддаза тоаю агротехника, хьакхолл керда сорташ, юртбоахама зе деча хӀамашца а лазарашца а къовсам лоаттабара дикагӀа йола методаш уттаю.

Уж дерригa кердадараш хӀара боахама дӀадоьзийтилга — из декхар кхоачашду Украина совхозий Министерства Ӏилман Управлене балхахоша. Цар новкъосталца Ӏилмахоша даьча тохкамех хьахинараш лоацца хана специалисташта-практикашта дӀадовайт. Дуккхача боахамашта йола проблемаш къоастаяра Ӏилман балхаш деча совхозий Министерства эхча дӀахец. Масала, тха совхоза ларда тӀа удобренейн фу леладарен системаш эргаВоахаш товяре программаш чанкъяхафа ахча хьахийцар цо.

Ӏилмо дукха хӀема деннад тхона. Ӏилмахошца доттагӀал леладар бахьан долаш «Киевская овощная фабрика» доккхий толамаш даьхад. Ишта, тӀехьарча пхе шера теплица хӀара квадратни метро луш бола пайда 20 сомагара 33 сомага кхаьчаб, хӀаьта продукцин единицига дӀадоьхийта 30 процент лохденнад. ХӀара шера боахама хула цӀена пайда шин миллион сомага дӀакхаьчаб.

(АПН).

ДегIаахара наькъаш

Кх бола ялаташ кхедеш 1850 гектар латта леладу Назрановски района «Экажевский» совхозо. Гуьрехьа кийчадьча латта удобренеш а туьсаш агротехническа дикача хаьашка дIадийна ялаташ. бIаьсти а аьхки а лертIа Iувал дар бахьан долаш, дика хьийкъар. План 17 центнер йолаш, хIара гектара тIара 18 центнер а йоаккхаш чуийцад ялат. 400 гектара тIа дIадийнадар геппараш. ПланагIа гектара тIара 10 центнер йолаш 11 центнер яьккхай. Паччахьалкхенга 260 тонн дохка дезача дехка генараш 350 тонн да. Ишта тIехкхоачаваьй хьажкIаш яхара, укх паччахьалкхенга йохкара планаши социалистически декхараши. Уж толамаш доахача хьинаре къахьийгар механизатораша Т. Гайтова, П. Костоева, I. Бекова, У. Костоева, М. Гиреева, шофераша I. Кациева, Б. Гайтова, М. Цечоева, I. Нальгиева, кхычар.

Белгалдаькха деза ялаташ дика хьувкъадара а уж доаца деш лоацача хана чудара а къахьегамхой хьинар айдара совхоза кулгалхоша, партномаца дага а баьнна, бIаьрча комплекс мероприятеш чакхъяьха хилар. Яьржача яхьа пий хаинакьа итогаш а еш моральни а материальни а стимулех бизза пайда эцилга вIаштIехьдаьккхад.

Пхийтта шу хьалха из совхоз вIашагIъеллар республика къахьегамхошта коартолаш кхеяра. Цу хана дека тайп-тайпара халонаш а кийсъенна, толамаш доахаш моттигаш а хиний, опыт а Iомаьяй. Из культура кхееча хьахиннив ланха говзал йола мастераш: Социалистически Къахьегама Турпал Алботаниев АртагIа, дукхача шерашка комсомольско-кагирхой бригадана керте латта Угурчиев Iамархан, коартолаш кхееча тайп-тайпара рационализаторски предложенеш юкъехкхьаш вола Аушев Юсуп, Евлоев Хьажбикар, Татриев Къурейш, Точиев Муса, кхы дукхагIараш. ХIара гектара тIара 150 центнер коартолаш кха езаш декхараш дар ерригача 12 звенос тIаяйдараш. ЛаьрхIа хиннар тIекхоачаш ца деш дIакхта звено як совхоэс.

Укх шерралца дIаде дезаш доля фу яхьача боахамашкара яйдеш Iалашде дезаш хиннад. ТIадоагIача шера дIае еза 2400 тонн коартолаш фуна лаьрхIа дIаоттаваьй боахаме.

Коартолаш чуэцара балхаш а эргадавха тоадир укх шера боахаме. ДIадахача шерашка хIара звенос шишай кхай тIара коартолаш чуэцаш хиннаяле, укх шера ерригача звеноша цхьана даьд уж балхаш.

Цу гIулакхо торо елар механизаторашта ипатовиий методех лертIа пайда эца.

ДIахо боахаме дерхI шийтта звенох длх а я, хIаранена бIаь гектар хулаш доза кха дала. Цу гIулакхо торо лургьа дикагIа бола механизатораш цаона перте оттабе а цар опытагIа дикагIа пайда эца а.

КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленумеи СССР Лаккхьарча Совета сесеи материалаш тIоабалльне совхоза болхлоша кхы а хьинаресгIа къахьега лаьрхIад хьатIадоагIача шера юрта боахама продукташ алсамйоахаш.

Пятилетка тIехкхьарча шера ялаташ дика кхедара лард йоллаш кхешка оахам деш йоала хIанз 25 трактор. Агротехнически дикача хапашка дIадийна дьынад боахама гурахьа дув ялаташ. Парна шиш бовраме удобрени тайсай, кхыдола балхаш даьд.

ХIанз бIарг хьесташ бахьнара дийэза дада гуьрахьа дув ялаташ тIадолэ кхаш.

М. АУШЕВ.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

Веэткъа болхло ва «Назрановский» совхоза гIишлошъеча бригаде Местоев Руслана кулгалдеш. Дика гIулакхаш карагIдувл царкъ. Дукха балхаш даьд фермаш тоаеш, наькъаш дехкаш, силос йолларан доакъар кийчдаран кIоагаш доахаш, кхы тайпа гIирсаш хьалдеш. ХIанз Аьлтий-Юртарта отделене ерригача совхоза фермашта гранулаши брикеташи ергйола йоккха нормоцех хьалъеш а боахк бригада болхлой.

Укх шера бригадо кхоачанэд гIишлош хьалъеш 600 эзар сом мах боло балхаш, план 286 эзар хинначо.

Планаш тIехкхоачаш а еш овсарле ланха йолаш къахьега вIаштIехьдоал бригадерча цхьабоача болхлой, царех дукхагIбараш массехк тайпа гIишлошъяра говзалаш Iомаяь хилар бахьан долаш. Лардаш йохкаш бетонщика, пенаш хьалдотташ каменщика, тховнаш тIалохийташ плотника балхаш ду дукхагIбойчар. Царех ба Колоев Абукар, Цуров Идрис, Гоздиев Бахьаудин, Муцольгов Iалихан, Харсиев Махьмад, кхыбараш. ХIара дийнахьа цаI-ах — шиъ норма кхоачашъеш болх бу царех хIаране.

ДикагIйола опыт — массанена

ЦХЬОАГIОН НИЗ

Шалинска района «Южный» яхача совхоза шурий ферма. Цена, лостам болаш я цуй кое. Хьайбай помещеней пенех хьалтеха доахк КПСС XXV съездо, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумаша хьалхабаха оттадаь декхараш кхоачашде, итталагIча пятилетка планаш даь шера чакхъяха, ма хула овсаретIа болх бе тIаьхьаш дола лозунгаш, плакаташ. «Уллув цхьаккха а тIехьаусар воацаш — из я коллектива къахьегама дениз, из да вай замо дIадехар», аьнна яздаь да цу тIа.

Укх пятилетка цхьа шу дIадахийтадац ферма къахьегамхоша паччахьалкхенга шурен дуйхи дохкара планаши социалистическа декхараши тIехкхоачаш на деш Масала, укх шера план 330 йолаш, 410 тонн шура ехнай цар хIаналехьа. Цу дерригие юкъарIдалийтар ферма коллективана паччахьалкхенга шурен дуьхи дохкара пятилеткъа планаш лаьрхIа хинначул а хьалхагIа. СССР керда Конституци тIаийпача дийнахьа — 7 октябрь хьатIакхоачаш кхоачашъе. Цу денга паччахьалкхенга ехкар 1642 тонн шура, пятилетка план 1622 тонн йолаш.

МалагIа торенаш оарцагIйоахаш, малагIа кхоачамаш балха юкъеккувлаш карагIдоал совхоза хьайбаш леладе рашта шитта овсарс къатьега? Цу хаттара жоп лун ферма заведующе коммуниста Хатуев Гилане дуьл:

— МоллагIча производства толам сагах тийша ба. Цудухьа наькха балхацара бе зам совбаккхара, цар къахьегама хьалаш ттача дахара, коллективе барт, цхьоагIо хилийтара хеддалза йоакхо ю ферме а совхоэ а кулгалхоша.

Цо аьннар банъдеш дукха гIулакхаш бIаргодайра сона. Цаха беча балхага хьожаш ферма помещенешка гIолла Хатуев Гиланеца цхьана чакхйоалаш.

Доахон латтача хIара помещене доярканта, божа Iуьшта болх беча хана хилакра баргбоаца гIирс дIоотабарон из кийчбаран хьаьхоастадаь цхьатиа цIо да. Мукъа йолча хана цIеча уголке садоI хьайбаш лелалераша.

Массарна а дикагIа гуртдолча моттиге хьалтеха доал хьокхамий улг. Цо хьахьокх доярканта юкъе къаржача социалистически яхьа кIаьо хьалха комсомолка Самигуллина Альфина йолга. ХIара дийнахьа 10—11 килограмм шура йоакх цо хIара кхоабача Iаттагара. Цул дукха тIехьа ца бусаш болх бу доярканта Октябрьски Революце «Знак Почета» орденаш лелаеча Исраилова Каметас, Гачаева Арубикас. Каметий йоIо — Мийзана. ХIаьта а ер шу хьадоладеча деза хIара кхоабача Iаттагара массарел дукхагIа — 3560 килограмм шура Каметас яьккхай, шера план 2600 йолаш. ХIара Iаттагара 3000 килограмм шура яккха вIаштIехьдаргда шу чакхдоалаш Самигуллиннай а Гачаевай а. Белгалдаькха доагIа шура яккхара шера план кхоачаш ца еш ферме хIана цхьаккха дояркa йоацилга. Ишта овсаре болх бу божа Iуьша къьстта а Гадаев Мовладе, Алиев Аблус, Исраилов Шарипа.

Iаьсий леладераашта юкъе йижараштa Самигуллингlар Милизанаи Гульнисаьяпаи балха тIехьакхе могаш саг вац Юкъера лаьркIача 800 грамм дулх тIаккхетийт царех хIаране дийнахьа буси цхьан Iаслга, план 500 йолаш.

Социалистически яхьа итог хIара дийнахьа ю укхаза.

Хеддалза ферме балха болаш шоай доалахьа долча хьайбашта доакъар кийчде. Iай доагаде дахча, кIор, берхIала дохна баьладдараш Iалашде кхоабад хьайбаш лелаэрараш. Из дерригa а совхоэ лу парна паччахьалкхен маьхах. Цул совгIа, чуIе моттиг йоацачарна , квартираш а лу. Цу гIулакхаша дикка айлай наьха къахьегама овсарле.

«Ерригa шура — цхьоалагIча классах» яхача девиэагIа къахьегаш ба 1975 шера дена ферма хьайбаш лелэдераш. ХIаьта толамаш а доах. ПаччахьалкхеигIа дIамел лу шура цхьоалагIча классах я, — йоах Гиланс.

Фу ду доярката цIена хиларгеи хьоалатен дилача шура цхьоалагIча классах хилийтара?

Бож бетта йодача хIара дояркас кхо ведар хьу шийна. Цхьаьне чу дIайха хий хул, вож шиъ — яьсса. Шия цIена балачул тIехьагIа мара йоладаш на етт бетта. ХIаьта ведар хьалйизачул тIехьагIа шура тIа лавсан яха кIада хьосрзадавча, кхьча ведра чу йотт. цу чура флага чу. Флята тIа а лавсан хьоарчаду.

Божа дийнахьа кхоаа бетт. Из болх чакх массала боакх дIайхача хиден кальцентрированни содацен йила я йиле, лаьрхIа хьяаьна полаш тIа дIаоттаю ведраш, флягаш тIа хи кноа а тесе. ХIара доярка шийший я уж лоаттаю моттиг.

Сайрийна йилац ведраш а флягаш а. Духхьала хий а кхарое ютт. Из беррига гIирс бул дежурить деча дояркаша, IуйрIйна массарел сахьат хьалха балха хья а баьхке. дежурить деш хIара помещене шишша хул уж.

Цул совгIа кIира цкъа ерригa флягаши ведараши цхьа процент хлорка техача растворaца юл. ХIаьта дIайха хий котельне долаш да.

Хьайбай продукци яккхарга дIадодар лохде йиш хуйийтача торпнех цаI я кхом беш доакъарах лертIа пайда эцар. Из гIулакх ферма коллектива дика кхеталелга хьахьокх цар гIулакхаша.

Iай хьайбаш «хьабара рацион оттаьй укхаза. Из йовзаш я берригача болхлоипта. Цуьга хьежжа дIа шел хеда доакъар лаьрхIа лелаадеча ведомоста тIа язду. Ишта, масала, хIара божа Iуьна, ю лелаадеча хьайбашта рационах ма доагIа, тайп-тайпара доакъар ду дийнахьа. Из дIайцалга тешал деш ведомоста тIа кулг язду божа Iуьно, хIаьта хьайбашта доакъар дехк доярканта шоашта хьеххача тайпара, дуккагIа шура луча доахага дукхагIа а кхоачийташ. Барда деттача доахана мара лац укхаза.

БоагIа пайда эц чах а. Барда, баьций хьоарах яь гранулаш техе хьаьи а дийя. Довгьара цехе Iамарши кIаьд а дийя бийсан хьалдашка дилла из цIендаь дуь хьайбашта.

Наха юкъе барт, цхьоагIо хиларах тарра. балха тIа ца хоаш а гIалат далийтача сага из дIадаккха из дIакхоача повкъостал ду уллув болх бечар, гIулакхаца а дикача хьехамца я.

Цу тайппара, ферма хьайбаш лелаерий болчаца долаш дар а хиннa дIаоттад хьалхалттачи опытацара ди на гIулакхаш: дохкачун а эIамигачун а кхом бар, продукцега дIадодар лохдар, зоогигиенически зооветеринарни бокъонаш ларяр, шурий дийна лакхъяра йоакхо яр.

М. ХАМАТХАНОВ.

Рейд

ХА-м ЙОДАШ ЛАТТ...

Тахапарча хьалешка тракторех, комбайнех, кхыйолча юртбоахама техникех лертIа пайда эцарах тийша да юрта боахам лелабелга тоадар. ХIана аьлча, машинаш кхоачашду кхашкарен фермашкарен дукхагIдола балхаш.

Техникех, юрта боахам дегIабоалабар дукха дIадохийтача кхыча рузкъах дикагIа пайда эца безилга кхы цIаькха а къьгга белгалдаьккхар укх шера ноябрь бетта хиннача КПСС ЦК Пленуме къамаьл даьча КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председателя нов. Л. И. Брежнева.

ХIанз, кхашкара балхаш йистедаьнначa хана, боахамашкарча механизаторий, механически мастерскешкарча болхлой лоархIаме декхар да ма могга сихагIа ерригa юртбоахама техника дика тоа я яь бIаьстан балхашта кийчъелга.

МагIалбикерча комсаш лелаеча совхозашка из декхар мишта кхоачашду хьожаш хилар укх деношка «Сердало» газета рейдови бригада.

«Ингушский» совхоз. Кхашкара балхаш йистедоаллашехьа цIен а я, даьтта а хьекха Iаина латтаргIолаш дIаоттаьй укхаза комбайнаш, кхыйола юртбоахама машинаш. Чархашта долал гIа гIоргдоацаш кIал хIамаш оттаь хьалъайяьй комбайнаш. цар жаткашта, подборщикашта, кхы эшача доакъошта аьшк мукх ца дайитара даьтта хьекхад. ЭIанараш, оасаш тIера хьаьхай, хьамча ца талхийтара чархашта кIай молхаш хьекхай. Пленка хьоарчаь дIакъайлад комбайний моторан. Ишта ГОСТ-а бокъонех йоагIача тайпара дика дIаоттаь латт совхоза мехотрядашка селкаш, культиватораш, лущильникаш, макхаш, нохараш, кхыйола инвентарь. Районе кхычахьарчул дикагIа лел укхаза юртбоахама техника тоаелга а.

Карт яь чуерзаь совхоза коа ше къаьстта моттиг а кийчъяь дIаоттаь латт «Советский» совхоза ка бола ялаташ чуэцаш йола бархI комбайн. Царех шиъ хьатIадоагIача аьхки болх бергболаш тоаь а яьккха дIаоттаь я. Уж я механизаторий Арсамаков Хьусенеи Нициев Ахьмадеи. Комбайнаш цIеньяй, моторан дIакъайлад, чархашта кIай молхаш хьекхай. Цхьабакъда, кIал хIамаш оттаь яле а, чархаш лаьтта Iоихоачаргноацаш хьалъайльац.

Ишта цIен а я дIаоттаь латт укхаза хьажкIаш чуэцаш йола ялх комбайн а. КIал хIамаш ехка хьалъайлай уж, чархашта молхаш хьекхай. Цхьабакъда, оасаш эIанараш тIера хьаьхкаш, седкъилгашта бIсар хьекхадац.

ХIанз дIаоттаеш мар яц техника Энгиноса Мутуша кулгалдеча кхаш лелаеча бригаде. КIал хIамаш ехка хьалъайлъ яле а, лертIа цIеньяьяен даьтта хьаккадеч я комсаш лелаеча отделенера техника а. Массеха дийнахьа уж кхоачамбоацараш дIадаха дош делар совхоза керттерча инженера Котиев Башира. Цох теша лов.

Н. З. Халина кулгалдеча мехотряде я ГI. Ахриева цIерагIча совхоза дукхагIйола техника. Укхаза я кхиь ялатааш чуэца комбайн. ЦIеньяй, кIал хIамаш ехкан, аьшка оатхалаш мукх ца яийтара машиндаьтта хьекхаи дIаоттаьй уж. Цхьабакъда, моторан дIакъайладац, электрооборудовани, эIанараш, оасаш тIера хьаьхкан.

Ишта цIен а я, кIал хIамаш а ехка, даьтта а хьекха дIаоттаь латт укхаза хьажкIаш ялатай силосан чуэцаш йола ялх комбайн. Царна тIера а оасаши эIанараши хьаьхкац. Кхы мел доагIар дас дика дIаоттаьяле а, семпроводаш хьаьканиш латт укхаза бархI сеялка а.

— Машинашта тIера хьаьхка оасаш, эIанараш, кхыйола хIамаш дIаяхка моттиг яц тха, — яхаш бехкаш буьл мехотряда начальник нов. Халин. — Комбайний мотораш дIакъовла пленка я яц совхозе.

Кхы а вогIа да гIулакхаш совхоза комсаш лелаеча отделене. Укхаза хIанз дIаоттае мара йолаяьяц техника. Цхьацца йола оатхалаш на тоьаш я укхазара керда на сосни станиш.

Дукха кхоачамбоацараш да «Кавказ» совхоза бригадашка а. Ф. Козловске кулгалдеча совхоза цхьоалагIча бригаде цIеньяязен тIера хьаька еза хIамаш хьаяханзен латт силосан ялатан хьажкIаш чуэцаш йола комбайнаш. БIеха йолаш, чухьа диса хиира ялат тIадала а долаценна, латт цхьанехх цхьа сеялка, Ала хIама доацаш дика дIаоттаьй укхаза косилкаш, сцепкаш, культиваторш, нохараш, кхыйола инвентарь. Цхьабенъда, силада тIехьашка цхьаькха тайпа лостам боацаш, ара юкъе латт ялотаи цIенду машинаш.

«Кавказ» совхоза ка бола ялаташ чуйиду ерригa комбайнаш Н. П. Кухаров бригадир волча шоллагIча бригаде латт. Ийс я уж.

— Царех ворхI тоаьй овха, — йоах бригадира.

ДIатеххача гучадаьлар ерригa комбайнаш хIанз а цIенъяязен моторан дIакъовланзен йолга. (ЭлектрооборудованиI, эIанараш, оасаш хьаяханза я царех дукхагIарн. Цхьабакъда, кIал хIамаш оттаьи чархаш хьалъайи. царна молхаш хьекхан. аьшка хIамаш мукх на яийта даьтта хьекхан я.

Белггала дикагIа вIаш тIехьдаьккхад Iай техника дIаоттаь лораеш лоаттаяра гIулакх П. Г. Еремеева кулгалдеча бригаде. Техналора бокъонашa дIадеххача тайпара дика дIаоттаьй укхаза ерригa юртбоахама машинаш. Къаьстта эсала лел юртбоахама техника Iай дIаоттара а из бIаьстанга кийчъяра а гIулакхаш «Ачалукский», СССР Конституце цIерагIча, «Луч», «Малгобекский» совхозашка.

Масала, «Ачалукский» совхое (керттера инженер Я. Белигов, механик М. Чапанов) йолаш йолча техниках а Iай лораеш лоттаяра дIаоттаь баьцнабац. ХIаьта дIаоттаяр а техналора бокъонаш цIенхаштта телхаш латт.

Упрощлнинци Н Беков ме, ханик Х. Евлоев болча совхоза цхьоалагIча отделене ялатаи чуэцача бархI комбайнех цхьаьнена а кIал тар хаш хьалъайеш хIамаш оттаьяц. Аьхки болх беш юкъейнса нувхаш дIаяьха цIеньяьяц комбайний бункешаш шнекаш. Комбайнаш тIара оасаш эIанараш хьаяьхкаи. моторан пленкаца дIакъайладац.

Кхы дикагIча хьале на укхазара кхыйола юртбоахама инвентарь а. КIал хIамаш а ехка дIаоттаь ка бола ялат дIадувш йола сеялкаш, сом инкаш лаьттах Iехьекха а луш латт. Кхыйола инвентарь а хIанз а дIаоттаянза я. «Цу гIулакха эша хIамаш яц тхо-га», — яхаш бехкаш буьл отделене кулгалхой.

Кхы а вогIа латт Iай техника дIаоттаяра гIулакх Гагиев Iабас начальник волча «Ачалукский» совхоза комсаш лелаеча мехотряде. Из отряд керда вIашагIъелла я. Цун стаи кургIолча моттаге цхьа вагончики цунна гонахьа лехьа а сехьа а цхьаццайола техникен мара цхы хIама ;ац. Отрядера болхлой, дика оттача ханах пайда а эцаш, комсаш дIайогIаш боахк.

ХIаьта а, ара юкъе латта техника йоагIача тайпара дIаоттае езар. Гурахьа болх баьчул тIехьагIа цIеньяязен кIал хIамаш яхканзен латтар укхаза кхо сеялка. Лаьттах Iочу а яха ядар сеялкай сошникаш, тягаш, комбайний херкаш, ишта кхыйола оатхалаш. Царна юкъе хоттала вIашагIа а йоллаяза уллар керда хьаена жатка — «ЖРС-3,9А»...

Керттера инженер А. Шадиев волча СССР Конституце цIерагIча совхое. Укхаза хIанз йолалуш мара бац техника Iай латтаргйолча моттигашка дIаоттае.

Цагахьа сашa Конституце цIерагIа совхо) укх шера вIашагIкхелла къона боахам а болаш. цун юхьанцарча кхоачамбоацарех сел чIоагIа бехк ца баккха тарлой, из ала йиш яц «Луч» совхозах (керттера инженер нов. Томов). Дукха кхоачамбоацараш да укхаза.

Кхаш лелаеча мехотряде доаленна кIал латт цIен а яцa прессподборщикаш удобренеш теса машинаш. Йис сеялках ворхI цIеньяьй. Ул а лертIа дIаоттаьян. Ишта Iоттесса улл керда жатка. ДIаоттаяпа я сеялкаш, нохараш, макхаш, лущильникаш кхыйола техника. ХIанз дIайолабеш мара бац укхаза из болх. Цхи трактор латт цхьацца оатхалаш дIаяьха. Шиъ шу даьннад «Т-130» трактор тоа ца еш коа латта. Балха хьокхамаш тойташ йолча моттигашкара кизгаш дохадаь да цуи.

— Кхыметтел механик а вац отряде, — йоах мехотряда начальника Чаптиев Хьасана, — цхьанкха механизатор вац техника дIаоттае а из бIаьстанца кийчъе я хьаьв тугаш...

Ялаташ чуйица даьннача тIехьагIа цIен ца еш латт совхоза коа ворхI ялат чуйидеш йолеи шиъ силоса хьажкIаш дьохкен комбайнаш. Техника бIаьстанга кийчъяра а дIаоттаяра а график яц МТМ заведующеца А. Цечоевца.

Соаьхарчул дикагIа дIаоттаьй техника «Алханчуртский» совхое. КIал хIамаш а оттаь, чархашта молхаш а хьекха дIаоттаьй укхаза комбайнаш. Ялат чуйидеча комбайний мотораш пленкаца дIакъайлад. Цхьабакъда, лертIа цIеньяьна я дукхагIйола комбайнаш.

Кхоачамбоацараш дика дIаоттаьяц укхаза тIехьатосса техника. ХIаьта бригадира Ю. Сагова яхачох, дIаоттаийна йола ялат дIадув йиъ сеялка тиинъяларох лехташ а уьттаеш дIайоахаш я. Хьекхача гучадоал царех цаI укх шерен вож шиъ 1977 ча шерен мара заводера арахийна йоацилга. Лоадама болх а балехьа цхьаццайола оатхалаш тIера дIаьльха я уж.

Дукха кхоачамбоацараш да «Малгобекский», М. Горьке цIерагIча совхозашка а техника Iай дIаоттаеш из бIаьстанга кийчъеш.

Районерча дукхагIйолча боахамашка техника тоаераш тa дIайха моттигаш, кхы эша хьалаш дац. Цхьадолча боахамашка кхыметтел тхоаьле а яц. Ишттача хьалашка Iалаьмате бокха лоархIам болаш да хIанз, ха дика латтача хана, тIехьатосса техника сихагIа тоаяь вехар. Цхьабакъда, из болх Iалаьмате эсала лел дукхагIйолча совхозашка. Цхьацанахьа хIанз а дIаболабеннабац инвентарь тоае. Ха-м дIайодаш ма латтий. Лов дилача, шелъелча дукха а халагIа хургда.

Совхозашкара механикаш деттъаш ба техника тоаяра эша оатхалаш яц, ахаш. Цу дешa цIенхаштта уйла е а повкъостал де а декхарийла я районера «Госкомсельхозтехника». Цу деша оарцагIбоала беза совхозийн районеи кулгалхой а.

Т. МАМИЛОВ,
«Госсельхозтехнадзора» МагIалбика районера воккхагIйола инженер-инспектор.
В. МЕРЖОЕВ,
«Госкомсельхозтехника» МагIалбикерча районни отделене инженер-технолог.
М. АЛБАКОВ,
«Ленина байрахх» газета болхло.
А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета себ-кор.

ДОЗЗОЛ ДЕХЬАРА

СРВ. Ханое торжественни демократически федераце хьале хьайнйлар кхалнаькха инициативагIен цул ахчахя, Дунен халкъашта юкъерча Советски Союзо технически новкъостал а деш хьалъяь кхьнали берлин лорадара центр. Дуккхаза вIаштIардаь цу комплекса цIенош кердагIйола медицински оборудовани оттаяь а Ханое хозагIъярех йолча моттиге хьалдаь а да.

А. МИНЕЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Колумбера 15 шерага кхачлаца ха йола 3 миллион совгIа бераш дезал кхабара шоай даьтеи коанопштеи новкъостал деш болх баьза бергбоацаш ба. Царех дуккха бараш яйс сахьата кIор боакхача шахташка, кхерамзлен техника йоацача, фо яхетийташ йовцача моттигашка геттара кIезига алапи а долаш къахьегаш ба. Лаьтта кIала Iочуйха моттиг 70 сантиметрал шерагIа яц. Цу халача хьалашка бераша кIор боакх, из лаьттан кIалхара хьалтIа боах.

СУРТА ТIА: Медельина яхача города юкхерча Эль-Эстадио яхача шахта кIаIарга.

ТАСС фотохроника.

ВЕНГЕРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКЕРА ХОАМАШ

ХЬАЛХАРА АТОМНИ

Йолаьяй Пакшерча хьалхарча венгерски атомни электростанце реакторни блока технологически оборудованеи монтаж. ПланагIа 1980 шу чакхдоалаш ток яла езаш я станце хьалхара блок. ХIаьта 1984 шера болх бе йолалургьа АЭС шиъа блок. Бокъонца болх бе йолаелча мехко дIайохийтача электроэнерге 25 процент цо тургда.

Хьалхьара а техпологически а проекташ советски специалисташа оттайй. Оборудовани лу Чехословакие, Польшo, Болгаре. Социалистически мехкашa гIо ду электростанце болх бергбола специалисташ кийчбара а. Венгерски инженераши техникаши стажировка еш ба Нововоронежски АЭС. цул совгIа, 350 совгIа специалист ва ГДР, Чехословакe, Болгаре практике вахa.

(МТИ—АПН).

ВЕНГЕРСКИ ЭВМ

Секешфехерварош яхача городера «Видеотон» яха завод 1971 шера йолаенна венгерски вычислительни техника серийно арахеца. Укхаза оттa а яь арахийца Р-10 яха электронно-вычислительни машина эггара популярнегIа яраx цаI а хинна дIаэттай социалистически мехкашна, цига хIанзалехьа экспорт яь эзар совгIа машина. Цу эIаягIча ЭВМ-ах пайда эцаш йола сфера геттара эргаш я. Из лелаю Iилмахоша, цунах пайда эц производственни процессашта доал деча. Шенефельд яхача берлински аэродроме, масала, Р-10 дийнахьа а бус а гIо ду самолетни паркох оптимально пайда эцара.

«Видеотон» завода технически дегIаахара институте массехк кердa компьютер оттаьй. Укх шера хиннача Будапештски дунен халкъашта юкъерча ярмарке демонстраци еш хилар ЭВМ Р-11, хIаьта Москве хиннача СЭВ мехкий электронно-вычислительни машиний цаI йоал система хьахинна 10 шу дизара хетальча выставке духхьашха хьахьекхар микропрограмманa Р-15.

Венгерски производства вычислительни техника эггара дукхагIа дIаийер Советски Союза я. Духхьал укх шера хьалхарча ялх бетта СССР дIаяхьийта вычислительни техника 30 миллион сом мах болаш я. Цул совгIа, ЭВМ лоаттаю ЧССР, ГДР, США, ФРГ, Австрия, кхыча мехкашта.

(Будапресс — АПН).

90 МЕХКА

Венгре химически индустре эггара чIоагIа дегIадена дакъа да фармацевтически промышленность. Цул продукцеиа экспорт ю дунен тIарча 90 мехка. Фармацевтически тохкамаш деш ба ВНР кхо эзар совгIа лораш, химикаш, биологаш. Мехка экономикера фармацевтически промышленноста лоархIам терпал а баь, республика правительства решени тIаийцай из дакъа дIахо дегIадоаладара. ЧIоагIа теркам гIабохийт тохкамашта. Духхьал укх шера дIахийцадар цариа милли ард гаргга форинт. ХIанз укх сахьате кердача молхай 60 тайпа хьадара къахьегаш ба венгерски Iилмахой.

(Будапресс — АПН).

ШЕ МОРГ КХЫ ДОАЦА СЛОВАРЬ

Педагогика Будапештски паччахьалкхен институто ворхI меттала арахийцад гонахьара го лорабарах дола словарь. Цунна юкъейоагIа СЭВ членаш долча мехкашка пайда эцаш йола экологически терминологи. Эрсий, венгерски, немецки, сербскохорватски, чешски, польски, болгарски меттанарча словаро чулоац биологе, химе, географе, педагогика, технически Iилмай хьакъехьара керттера кхетадераши доваараши. Цу уникальни издане дикка гIо дергда Iалам лорадаре гIулакхаш вараллацача специалисташта.

(МТИ—АПН).

ТЕАТРАЛЬНИ ПОДМОСТКАШ ТIАРА ФЕСТИВАЛЬ

Карарча театральни сезона йоккха событи я хинна дIаэттар Венгре дунха ха йоацаш хьайийлла советски драматически искусства шоллагIа фестиваль. Из даттаргьа хьатIадоагIача шера май бутт бальабаллилца. Будапешта а кхыча городий а театрий сценаш тIа оттаергья 30 совгIа эрсий а советски а драматургий пьесаш. Цхьайола постановкаш советски режиссераша уттаергья. Масала, «Современник» яхача московски театрерча Олег Табакова Веспремски театре ший спектакль оттаергья — Гоголя «Ревизор» А. Соколова пьесагIа «Къонахчун дехкевалара».

Чакхдаьннача шера Советски Союзе хилар венгерски драма фестиваль. 128 советски театро гайтар эрителашта СССР халкъий 18 меттала венгерски авторий 45 пьеса.

(МТИ—АПН).

ТУХИ ГОЛЛАНДЦАШИ. ХЬАН МАЛА ВУАРГВА?

ХьатIадоагIача шера цу темах тохкамаш де а кхачанца дуача туха оптимальни дукхал мел хила еза яхача деша тъакъехьа Iилман дарда тIа латта рекомендацеш яла а дага йолаш я Голланде дега сосудаь лазарий институт. Хьалхарча дагоеша йоах, из вахара чIоагIа эшаш йола продукт боарамал тIехьъаккхаро цIийн давлени лаккъю, дега, жамарашта лазар хьоаду, цкъаза де хIама доацача кхоачадеш бIаргса толхаду.

Цунца дувзаденна «Альхемейн дахблад» яхача газета укх тайпара статистика йоалаю: юкъера лаьрхIача голландцо хIара денна иттнагара пхийттнега кхоачаш грамм тух дуъ (дагадоххарагIа аьлча, японций юкъера норма дийнахьа 25 грамм я). Голландски медикаша рекомендаци лу дийнахьа 6 грамм тух даа, цар йовх кхо грамм мара из ца дуаш хилча а унахцIенонна зенне хургдац.

(АПН).

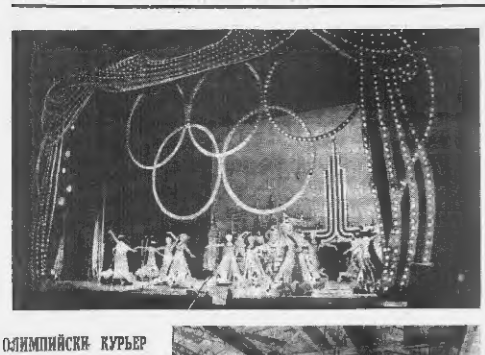

ОЛИМПИЙСКИ КУРЬЕР

Ленинградски мюзик - холла артисташа Керла шу хьаІанхоччаш латтаза хана кхьекхайнй «Здравствуй, Москва!» ялача спортивно-эстрадни постановка премьера. Иа хетаньй хургдолча олимпийски цІейна — Ловзарашна-80.

Спектакль кийчъеч бергига а ларрхІача шин шерах ах шеран болх бьаб. ХІьата цо хьахьокхар пиран ахн эзар шу хьалхагІа дена хьаденир да. Эригедашта барзаго къаьнарча греческих атлетий ловзараш хьахьокхаш йола Олимпе панорама, цул тІехьагІо XX бІаьшере йолалуш Париже хиина олимпийски ловзараш. Юххера а артисташа хьахьокх Москве хургдола дунен спорта цІей.

Дукхха жанраш йола шоай искусство хьахьокх иллокаларххоша, хелхархоша, музыкантоша, гимнасташа, мута тІа гІолла лелараша, оригинальни жанра артисташа.

ЦІейна хетаньча спектакле авторашh — Альтов Семен, Рахлин Лев, Ренина Илья; композитор — Журбин Александр, мюзик-холли художественни кулгалхо Казахски ССР, Къилбаседа-ХІирий АССР искусства заслуженни деятель Рахлин Илья.

СУРТА ТІА: «Олимпийски калейдоскоп» — спектакль чакхйоалаш йола сцена.

Н. САВАДАША сурт.
ТАСС фотохроника.

●

ЧССР. Городаштен мехкаштен юкъера буьзамаш дегІадоаладаран эргадоахьш товдаран боккха лоархІам болаш а телекоммуникационни центр. Иа сихха хьалъеш латт Праге. Из хьалльярьл ер шу чекхдоаллаш, хІьата чехословацки столице телефонашца, телеграфаца, телетайпаца дерригача дунеца къамьал де йиш йолаш а хурьа. Керда центр гІулакх деш хургьа Олимпиада-80 йолча хана мехкашта юкъе буьзимаш лоттодара.

СУРТА ТІА: аппаратура дІаоттаеш латт.

ЧТК—ТАСС сурт.

ЭСТОНСКИ ССР. 1980 шера Олимпийски ловзарашта эша хІамаш лоаттаергьярех цаІ я — спортивни кемаш хьадеш йола Таллински экспериментальни верфь. Из йоласний хІанз «Финн», «470» ялача классех йола швертботаш олимпиада хьес. Оттадаь да «Финн» ялача класса доннъошкой таллински яхташа мара кургбоацаш.

СУРТА ТІА: «Финн» кийча да заказчикага дІалахийта.

Э. НОРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Кхалнаьха совета гІулакхаш

Шоай предприяте меттел, ерригача Гудермесси районе а дика йоахаш я медицински инструментий заводера Арбузова Ольга Михайловнас кулгалду кхалнаьха совет.

Цу совето дукха болх бу предприятерча кхалнаьха профессиональни говзал, культурни боарам лакхбара, къахьегамен бытен хьалаш тоадара. Заводи партийни организацеца цхьаьна хьдданза гІетта а ду, къеста а ду къахьегача кхалнаьха производственни къахьегамен дисциплина чІоагІъяра, бытен къахьегама культуран санитарно-гигиенически хьалаш тоадара дешаш. Кхалнаха сатийнен берматен болх бара аьттув болашагІа дола хьалаш вІаштІехьдоахилга массаэ а цун тернама юкъмоттиге латт. Цо лира къовсам лоаттабу дІаяхача замах юхедиса во гІулацхаш хьал а лувцаш, кхалнаьха бокъонаш ІотеІае гІертараша. ХІьата, кхалнаха интернациональни, атеистически кхетам балара хетаь тайп-тайпара сайренаш, вІашагІкхетараш чакхдоах. Къаьстта дукхагІа тернам тІабахийтаб цу балха «Идеологически, политиконкхетама болх дІахо тоабарах» бола КПСС ЦК совам арабаьннача тІехьагІа.

Идейно политически, къахьегама, нравственни кхетам чулоацаш оттаьча комплексни планагІа дІахьу цига идеологически болх кхалнаьха совето. Цу балха гІа доккха дакъа доац заводерча кхалнахах болча агитаторашеи политинформаторашеи. Уж укхаза 23 ва. Цар дукха хьнио, кхетам дІател предприятера кхалнах интернациональни доттагІле йолаш, вІашин гІо-новкъостал деш, коллективизма уйла йолаш шоай заводах доккхал деш кхебара. ХІьата, цу хьакъехьа царна дувца, довзийта динадараш цу заводе шортта долаш а да.

Къахьегамен нравственни кхетам балара доккха гІо деш йола средство а хиина дІаэттий тха заводе дукхача наха дакъа лоацаш йола социалистически яхь. Йоах Ольга Михайловнас. Шоайла яхье ьйнай сменаши цехаши. Предприяте эггара а хьалхарчаца коммунистически къахьегама сменаш ях сий дола цІи тиллай мастераш — кхалнаьха совета членаш Т. Ф. Мацуцинаи В. А. Борисоваи керте латтача сменех. ХІьата, тІара смене я социалистически яхье яккхай. ХІара денна баьча балха итогаш цу тІа дІаязьо.

Сменашта юкъе хьалхе яьккхараши шоай профессех дикагІбараши къестабу хІара бетта цкъа хулача профсоюза цеховой комитета заседанено, хІьата заводской комитета заседане дикагІйолча цехе, отдела смена дрі пошм моттигаш а хьожаю. Уж заводской Сийлен улга тІа боал.

Ябьа итог еча дакъа лоацаш хул кхалнаьха совета членаш а. Социалистически яхь дикагІа вІашагІйоллараи шерагІа йоаржаяран лоархІаме дакъа юкъе лоц кхалнахах болча агитаторашеи пропагандистий: Т. Ф. Мацуцинас, Р. Я. Киселевас кхалнаьха совета членаша В. А. Борисовас, К. К. Бафтоловскаяс. Кхалнаха пар дІадоэийт завода истори, дувц къахьегама хьалха латтача методех, «ТІехьабусараш боаиаш бе болх» ялача ростовхийи болаиах, производства хьалхалаттарех, плановн заданеши социалистически дехкарашши кхоачашдара хьалхаиа латтача декхарех.

Къахьегамо хьалхи латта методаш ииса дІабоаржаяро торо хилийти продукц дикал лакхье, планаш хана хьалха кхоачашье. Предприятерча 12 кхалсато ух шера маьте кхоачашйир шоай дизь шера планаш.

Къахьегамца коммунистически уйла хургйолаш коллективана кхетам балара доккха гІо ду «Хьехамчий советох», «Мастерий советох», къахьегамо хьалхалаттарий методий школох. Цу школана кулгалду кхалнаьха совета член, мастера - хьехамчас, агитатора В. А. Борисова.

Берда балха баьхача къовача кхалцаха цу школерча меллкарашта шоай опытах лаьца дувц яхье котбаьннарашо, дІайовзийт балха говзал, хьалхашка латта декхараш.

Къахьегама коллективе комплексни кхетам балара системе гІолла чакхбаьннача тІехьагІа царех хул хьалха латта болхлой, коммунистически къахьегама ударникаш, производства кулгалхой. Цунна дола масал да цу завода кхалнаьха совета председатель йола Арбузова Ольга Михайловна ше а.

Къахьегача кхалнаьха хьашташи декхараши боккхача тернамца кхоачашду цар. Цар гІоаца башха-дина говзанчаш хиннаб паччахьалкхен совгІатаца белгалбаьхача Гавдаева Загарах, Умаева Ловзанах, 1978 шера социалистически яхье котбаьннача полировщицех Заурбаева Хаврах, Абубакарова ПаьтІаматах, «Балха отличникех» Гезимахмаева Хаерах, Товсултанова Бедимах, иштта кхыбарех.

Кхалнаьха совето къовсам лоаттабу дІаяхача замах юхедисарашца, къаьстта а дезала-бытовой гІуллакхашца ниислучарца. вІашагІъехк тІемен къахьегамен ветеранашца вІашагІкхетара сайренаш, атеистически, дунен халкъашта юкъерча хьалех йолеи иштта кхыйолеи лекцеш. ДукхагІа юкъехухь керда традицешии обрядашии.

ШоллагІча смене болх беча кхалнаха мах боацаш кхача лу заводе. Юрташкара балха ухараш городской транспортаца мах боацаш хьои цІаи кхувл. цІагІа хьакха саг воацаче кхалнаьханоаной бераш комбинате беш-иели йолча да.

Шийта еча цхьаьккха жалоба, письмо, халахеи тернаца еи йитац кхалнаьха совето, гІо-новкъостал эшачарна гІо ду.

Цкъа цу заводе балха ера П. Нина. Бакъда, цунна ма хетта хилакзар цун цІахар. Шин берала йисар из. Бакъда, шингара бала сагага хьабувцацар Нинас, маькхара ир, ньажал даро тІера яцар. Хьенача, цун чунха фусам поацилга гучадьлар кхалнаьха совета. Совета членаша дехарца завода администрацеи профсоюза комитетои сихха квартира елар цунна. Предприяте дикагІа йола болхло я Нина хІанз.

Хоаш ма хиллара, ер Дунен халкъашта юкъера бера шу да. Цу гІулакха хетадь а дукха балхаш даьд цу совето. Йоаш шефство лелаеча школа гонтара пособи эцара 700 сом хьожадаьд заводо. ХІьата кхачанна лаьрхІа кхы тІа а берий комбинате перечисление лаьй 2500 сом.

Заводе къахьегача болхлой 25 бер хинад ух шера мах боацаш йолча путевкаех тайп-тайпарча моттигашка салоІаш. Заводе хьалхе лелаю болхлой даим а вІашагІ беттаду дешархоща, дувц шоай профессех, хургйолча сменах, новаторех, 30—40 шерашкарча комсомольцийн патриотизмах лаьца.

Цу тайпара къахьегамхошта коммунистически кхетам балара хьалханика оттадаь декхараш кхоачашдара массе тайпара формаш, методаш юкъе а кхуьйш дІахьу ший болх Гудермесски медицински инструментий завода кхалнаьха совето.

Ю. КУРСКИЕВ.

Бийса юкъевхалар Аргунски медсанчаста хирург Шамилев Іумпаша балхара цІахкхаьчача.

— Хьо ма хьевенная тахан, — хьаттар сесаго. — Меца хург ма вай хьо-м?

— Юача хІаманна-м цаІ дергдар, цхьабаьнда, чІоагІа кІаьдвеннавах со, — аьлар Іумпашас.

Ма дарра аьлча, цо хьа ца аьлча а, цунна дІабІарахьежача а гуш дар таханара цун балха ди атта ца хиннилга.

Болх чакхбаьннича тІехьагІа а дукха ха лаьйхар Іумпашас цамогаш барам бадача палаташа чуводаш, цаьрга хаттараш деш.

— Таханарчоа тоъаргда, хІанз цІавахха а могаргва, — аьлар цІаяха дага йолаш арайоалаеннача медсестрас Лундина Юлиас.

Цу хано еттаи сирена а йолаш кора кІал сецар «Скорая помощь» машин.

— Тамаш я-их, Юля, хІанз хьо а со а кхетта дІадолхе, — велавелар Іумпаше.

Цу минуте етта йолаелар приемни покоера телефон. Трубка Юлиас хьайцар.

— Алло, алло — сихвенна лувра къамьал деш вар. — Іумпаша дІаваханза вий?! ХІьата сиха кийчле алал цунга, операци е эзаш вола унахо воаливаьи.

Хирурга юхь тІара кІаьдвалар а дІадаьлар цхьа минут ялалехьа, кийчвелар из ший мала ца ховча унахочун гІулакха.

ЗИЗАЙ КУРС

— Урса чов я укхаяналар, хетачох, пешех чекхдаьнна хила дезаш я да, — аьлар дежурни лоро.

— Кийчле операцега! — лоацца йист хилар Іумпаша.

Операционни сестра Лундина Юля а, анастезиолог Гайрбеков Биболт а кийча бар шоай декхар кхоачашде. Унахо сиха кийчвир. Іумпашас хьайцар хирурга урс. Эггара хьалха операци ел сайна тохаделар дог, Хьежаш лела ха яц...

Кадай даьша болх бе дадеелар лора кулгаш: Іоажалтара хьаваккха везаш вар лоарахо. ДІаьхъенна халла чакхъьелар операци. ТІехьъара миха баьшка ше ваьлча доакха са даьккхар Іумпашас. Гуш дар из Іалаьмате чІоагІа кІаьдвеннилга. КІаьдвеннавале а, дог делар цун тахан цо яь кхоиккх а операци дика чакхъьйнаяр, кхо саг Іоажалгара хьаваьккхавар Шамилевн.

— Шийгара моллагІа гІо эшаш хилча, новкъостал де кийча ва Іумпаша, — йоах Аргунски медсанчаста къоаначa хирурга Астамиров Іумара. — Къаьстта са терко йора цо аз болх дІаболабьача хьалхарча шерашка. Из новкъостал шІакхь а дицлургдац сона.

Іумпаша коллективе лоархІаш а сий деш а ва. Доккха дакъа лоац цо общественни балхаца. Из ва моттигерча профсоюзни комитета член, медсанчаста партбюро член.

...Цкъа больнице вера 80 шу хургдолаш вола воккха саг. Цун бе йоаллар зизай курс. Тетта тІа а вена тоІІаваь иаркІа веллар цо Іумпаша.

— Эь, Василий Степанович, хьо вад яз?! — гІадвахарца йистхилар Іумпаша.— Мишта хьа могашал?

— ТоъаргІолаш я, Іумпаша — чІоагІа лоацаш а доахаш дІакхоадайир воккхача сего зизай курс. Цакха а дицлургдац сона Іа сайна даь дорал. са могашал юхаметтаоттаеш Іа хьайга къа.

— ДІавалалахь, Василий Степанович, из сенна дувц Іа, аз кхоачашдаьр сай декхар да.

Каст-каста воагІа Іумпаша волча цо Іоажалах ваьккха Москаленко Василий Степанович. Ше массаза ва зизай курс а лхьаш воагІа из. Уж тайпа вІашагІкхетараш каст-каста хул Шамилев Іумпашийн цо берзабаьча наьхех.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ІАН ЗАМАЛАХЬ НАХ БАХАЧА ЦІЕНОШКА ЦІЕРАШ ЦА ЮВЛИЙТИЛГА ІАЛАШДАРА

Пехкъерие шерашка вай мехие дуккха керда городаши посолкаши хьалъяй, тоаьлоаьнй къьна ераш. Дукха за йоацца шщидеиие цІеноиш дьигІача моттигашка ураги ахай нах чуІоча цІенои керда квартераш. ЧІоагІа хаза хул дуккхача наха къахьегаш хьалдаь уж гІирсаш ца хоеш цІи а ьнна довгаяе. Цераш ца ювлийтара кхоачашде доза укх тайпара гІулакхаш. Цкъа-дале, нах чуІеш дола цІеноиш цІена леладе доза.

Ковшка чудоагІа наькъаш, ковнашта юкъера йовкъаш сов хІамаш ца лоаттаеш мукъа хилийта еза.

Укх тайпара гІулакхаш леладе бокъо лац:
— халкъа депутатий моттигерча Советий исполкома ведомствашта юкъерча комиссе бокъо йоацаш отараш, гаражаш тайп-тайпара коа хьалдеш дола гІирсаш хьалде;
— цІеношта юкъа цІераш летаеи боагаш бола кІор а йоаяь Іоехкаи;
— лагІашта юкъерча моттигашка, уйченашка кладовойши чуланоши е а, хІьата иштта лагІашта кІал, цар площадкашка цІагІа лелаю хІамаш, мебель, довгора материалаш лелае;
— довгора материалаш е кхыйола хІамаш, корий рамашкара дІаиккача, ткоашка лелае, тхов бийпла лелабе.

ЦІераш лотаю ха къетІакхоачача хана вораге пешкаш, кукне лелае хІамаш дикa ьвана а хьежа тоаль хила еза.

Нах чуІеча цІеношка ханна лаьрхІа пешкаш уттае бокъо лац.

ЦІенош дІоехде ехкача пошкий турбаш цІенъе еза цІи юваз за хьатІекхачалехьа, цІи йоагаеча хана а шин бетта цкъа, хІьата кухне лелаю плиташ — бетта цкъа. ХІара пешка юкъе 50x70 см долаш аьшк теха хила доза.

КІур уха турбеш тхов тІа топпар хьаька а кІир теха а хила еза. КІур ухача турбаех вентиляци елгеи цунах радиоприемникеи телевизореи антеннаш дІатуьсалгеи хила йиш йолаш дац.

ИэттІа йола, еза наьераш йола пешкаш латае бокъо лац.

Цьанкха тайпара бокъо лац сиха летадуш долча довгорца пешкаш латае фатеги чудаттача лампашка, примусашка, керогазашка бензин чудатта а юха йоагаш цІи хилча фатаген чудатта а.

Йоагаш йола пешк бІарг ца локкаш йита йиш яц, иштта бІарг кхаба беза йоагача керосинкашка, керогазашка, примусашка. Из гІулакх бераштa дІатІадехка могаргдац. ХІьата уж прибораш етта потапургйолча хІамашта юкъе а юкъерча уйченашка лоаттае бокъо яц.

Электрически сетешта монтаж е бокъо я аьхха дика говзал йолча наьха. Электричества йоадъеш йола прибораш, истола тІа лоаттаю лампаш, радиоприемникаш, телевизораш болх бе йолаелийта йоагІа заводе кийчъяь штепсель розетка чу дІачу а ехкаш.

Хила йиш йолаш дац:
— электропроводаш Іодадеш, хІьата иштта еза изоляци йоле электропроводаши тІиргаши лелаелга;
— электросетешка кера хьаь предохранителаш лелаелга;
— электропроводаш дІадеккинга, электропроводех хІамкураш, люстраш хьалъехкинга;
— йоагаш йоаца хІама кІал е оттаь мара электрически аьшкаш, электроплиташ, электрочайникаш, кхыйола хІамаш лелаелга.

Шоай гаражашка бахашкара бензин Іоукхаш дале автомашинаш лоаттае бокъо яц.

Довгора хьаккхара материалаш лелае бокъо лу укх боарамех:
— бензин 20 килограммал совгІа доацаш,
— дьтташ 5 килограммал дукхагІа доацаш.

Нагахьа санна цІи йоале цу сахьате цунах хоам бе боагІа 0—1 йолча телефонаца пожарни часте, йолаш йолча цІи йоаяра средствашца пожарни охрана хьахкачалехьа цІи йоаш волавала веза хІаравар.

ШИНЯ ПОІАМЕРА ПОЖАРНИ ОБЩЕСТВО.

Социалистически мехкашкара хоамаш

ЮРТА КУЛЬТУРА

МНР юртарча библиотекашка хиннача хьажаре шоллагІа моттиге даьккхача Баянхонгорски аймака Баянлиг сомона библиотека дешархошa зиле массаза а дура нах хул. Цун фондa монгольски, советски, доазол дехьарча кхьача йоаэонхой 10 эзар книжка, мехха ара мел дувлача периодически изданей подшинкаш я. Укхаза каст-каста хул книжкашта хетадаь денош, литературни сайренаш, поэтонхоща вІашагІкхетар.

Юрташкарча библиотекашка а республикерча книжкаш дешача залашка а хІанз шин миллион том совгІа книжкаш да.

Юртарча культурни учреждений материальни база чІоагІъяра а цун сеть шерьяра а дувчахьалкхено хІара шера тоьал дукха ахча хьахьец.

КЪАХЬЕГАМХОИ УНАХЦІЕНО ЛОРАЕШ

Вьетнама Социалистически Республика партеи правительстваи дукха тернам тІалоаттабу къахьегамхой унахцІено лораяра, цу гІулакха лоархІам бола рузкъа дІа а хецаш. Эпидемешца къовсам лоаттабара шерра яьржача кампанех, профилактически мероприятех тоъал пайда баьннаб, къаьстта а мехка Къилбаседе.

1945 шера Августовски революци хилалехьа, хІара керда хьахиннача эзарцех лазар а лаьце 400 берага дІахкоаччаш лара. Из хьокхам хІанз лхийттазза кІезигбеннаб.

(АПН).

БЕРИЙ МУКЪАЧА ХАНА—ЙОАКХО

МагІалбікнерча культпросветучреждене шa дикка къахьег бераша шоай мукъа ха пайда болаш дІаяхьара. Дика дІаоттабаьб из болх «Октябрь» ялача культура Дворецe. Къаьстта тоабеннаб Дворецa болх Газдиев Хьажбикар укхаза директорал балха веча гІоне.

Ши шу да укхаза берий художественни школа болх бе йолаенна. Школа декхар — бераш сурташ декха Іомараь ца Іеш, моллагІа волча саго зувргдоацаш дола хоза, дика хІама зувргдолаш, искусство езаш, эстетически кхетам лаккхо болии хьалкхебалга. Из декхар шикко дика кхоачаш а ду. Дукха къона художникаш товза сурташ декхаш, кхыйола хІамаш еш бе. Хьанна хов, тІехьа тІайоагІача, хана цу берех цІи хеза художникаш, скульптораш хургбий а?

Берий Іалаьмате чІоагІа безаш хул театраца. Царна лов спектаклашка хьажа. Нагахьа санна цу театрашка дакъа лаца вІаштІехьа хилча — бера цул доккхагІа совгІат хилац.

Дворецe да къонача зрителa а техникий а театраш. Баьгьда, хІана эггар хьалхара когаш доахаш мара дац уж. Цхьабаккхьа, берий паршара безам баьнача хоьем ба берий сатІар лаьза болашкандаккхара шар мел гІо дергда ха. Цу гІулакхашо ансамбоших берий искусствопара безам.

Дика лел Дворецe бальни а халкъа а халхарий кружокий болх. Царна хьачепе кулгалдеш бе Леймоев Ахьмади Картоев Іалаудини. Дика лелабу ший болх Колесникова Тамас кулгалдеча хоровой кружоки а.

З. СОЛТУКИЕВА,
тха штате йоаца корр.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

БОККХА ТОЛАМ

СССР кубок дикьара чемпионат чакхъяьннай Киргизски ССР столице Фрунзе.

Цига дакъа лоацаш вар Нохч ГІалгІайчера кхо спортсмен: дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастераш — А. Сайдулаев, И. Мовсаров, СССР спорта мастер И. Арсамаков.

Цига Іалаьмате дика толамаш даьхар вурейтта шу мара даланза волча Арсамиков Исраьила. Катеха хьалъурагІа 160 килограмм а айнь, хьалъурагІа 195 килограмм а тетта цо кхоачашйир дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера норматив. Иштта, цунах хилар цу яхья чемпион а.

Дакъа толамаш кхачаргдар Шарий Валерей Сайдулаев Адамеи. Валерейун Адама ший дозал 300 грамм дезагІа хилараx хьалхара хьалхар хІаьта Адама шоллагІа моттиг яьккхар.

А. БЕК.

●

ТЕГЕРАНЕ — ХЬАЛХАРА МОТТИГ

ТІа-тІа шерлуш йоагІа вай республика спортсменаш дакъа лоаца яхьий география. Иштта укх деношка Тегеране чакхъяьннача классически хьисапе кІалтохарах латара йолча дунен халкъашта юкъерча турнире вай мехка вІашагІтехача команда мутІарашка вар Грознера динамовец спорта мастер Алиев ГІапур.

Тренера С. Абдулаева Іомавеш волча къоначa вагета шийгара лакха говзал а гайта, хьалхара моттиг яьккхар цу турнире.

С. ПАРЧИЕВ.

ДИКА НА ЯЬНИАЙ

Дукха низ бола атлеташ вІашагІтехабар Москве чакхъяьннача СССР спорта заслуженни мастера С. Чиладзе цІерагІа йолча шиий шІаматІа кІалтохаргах латара Ерригсоюзни турниро.

Цу турнира дика белгало а цІи теза бола спортсменаш санна цунна юкъе дакъа лоацаш дукха къонабараш а хилар. Опыт кхашца цхьана хьалхе кьуесаш хилча, говзалах гІохагІа кхув кагирхой. Къона спортсменаш дукха бар цига дикъа лаьцача вай команда мутІарашка.

Яхьашка жІакха а цІа ошаш чакхбьннача вай мехкахоша Сайдуллаев Вахаси Куцаев Мовсареи доше медалаш а хьалхара моттигаш а яьхар. ШоллагІа моттиго медали кхьачар командерча цар новкъостага Тешаров Бек-хана.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20-гІа декабрь
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Іуйранара гимнастика.
9.05 — «Орленок» ялача телесту-де юкъераш Социалистически Къахьегама Турпалхо, РСФСР-а школа заслуженни хьехархочунца Л. Г. Сенченкова вІашагІкхетар.
9.30 — Къоача исполнителий концерт.
10.15 — Кинопавьбарп клуб. Чакхъаьча — керадараш.
11.30 — Керадараш.
11.50 — «Из дар ма дега чу». Телевизионни художественни фильм.
15.55 — Шахматни школа. Разряд... класс. Эндшпиль.
16.25 — «Къонача адресаш».
17.15 — Юрта архитектура.
17.45 — Халкъа аппаран.
19.00 — Миллионий ... университет. Советски ... фильм ... классе ... исторически ... общность хилар.
18.30 — «Сахьердане моткаш».
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Аккогодимо». Лова хьакамаш.
19.45 — Эггара хьалха бос болча телевидено экрана тІа. Дукха серех йола художественни фильм «Мальхан хати».
21.00 — «Ха».
21.35 — Дунен халкъашта юкъерча берий шерага. «ДоттагІий сибаташ».
22.20 — «Тахан дунен тІа».
22.35 — «Таллински музыкальни сурташ».

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.10 — Нахьа школа.
8.40, 9.40 — Природоведени. 4-гІа класс. «Іалама юкъе вай».
9.00 — Возрождение юккай искусство. НахагІа передача.
10.00 — «Бераши молхаши». Іилман популярни фильм.
10.30 — Къонеха ... металл.
10.00 — В. Маяковский. Поэтана ... 10-гІа класс.
11.10 — ПТУ дешархошта. Химия. Синтетически каучук.
12.10 — Студенташта-заочникашта. Лаккхера математика. II-гІа курс. Криволинейни интегралаш.
13.25 — Научни коммунизм. Капитализм социализмага йолаш период. Пролетариата диктатуран формаш.
14.15 — Подготовительни отделенешкахІархошта. Математика. Функци предела.
14.45 — «Ніаьна ...». Суббота ... художественни фильм.
16.10 — Экран — хьехархочунна. 3-гІа класс.
16.35 — ТАИН — ...

16.55 — Документальни фильм.
17.20 — Хьалхалаттарий опыт — массашка. «Путь в коммунизму» ялача колхоза хьайбашлеладерашболча.
17.50 — Киножурнал.
18.00 — Выборашта накъалоллаш. «Советски демократи воттьаллар». Беседа (нохчий меттала).
18.10 — «Нохч-ГІалгІайче гІоаза».
18.30 — ЦК КПСС ноябрьски (1979 ш.) Пленума решенеш — вахаре! «Дисциплина дегІайоаллар». Грозненски ремонтно-механически завода коллективе.
19.00 — «Известия» ялача газети приз ... хоккей ... дунен халкъашта юкъера турнир. Лова Швеци Финлянди сборни командаш. Ленина цІерагІча Центральни стадиона спорта Дворецера еш йола трансляци. Перерыва — «Бийса ... хийла шун бераш».
21.00 — «Хьама ... ». Документальни фильм.
21.40 — «Сони ... ». Телевизионни художественни фильм.

21 декабрь.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Іуйранара гимнастика.
9.05 — «Огзовитесь, горнисты!»
9.35 — «Маьлха чам». Дукха серех йола художественни фильм. КхоалагІа фильм. «Маьлхи ... ».
10.50 — А. Гладков «Шера ... чам». Чакхдаьлча «Керадараш».
14.30 — Керадараш.
14.50 — Колхозаш вІашагІъехка 50 шу ... Николай Кулешов «Са председательски ... ». Теледокументальни фильм.
15.30 — «Известия» ялача газети приз ... хоккей ... дунен халкъашта юкъера турнир. Лова СССР-ни Чехословаки сборни командаш. Ленина цІерагІча Центральни стадиона спорта Дворецера еш йола трансляци.
21.00 — «Ха».
21.35 — Центральни телевиденеи Ерригсоюзни радиои эстрадно-симфонически оркестра концерт. Перерыва «Тахан дунен тІа» еш информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.10 — Шоаиш, дай-нанаш.
8.40 — Истори. 6-гІа класс. Уота Тайлера восстани.
9.05 — Возрождение юккай искусство. НахагІа передача.
10.10 — Английски мотт.
10.40 — Н. А. Некрасов. «Аьрка ...» 7-гІа класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Астрономи...
11.35 — «Карпатий Бесараби». Іилман-популярни фильм.
12.30 — Студенташта-заочникашта. Лаккхера математика. I курс. ... этика зердаш. Буржуазни морала кризис.
14.15 — Подготовительни отделенешкахІархошта. Физика. Задачий решени.
14.45 — Экран — лора. «ДегІа маькхенаш лазачарна еш йола физиотерапия».
15.45 — «Седкъаш дагарлер». Телевизионни журнал.
16.30 — Экран — хьехархочунна. Хими. 10-гІа класс. Конденсацех хулаш йола продукташ.
17.00 — Советски паччахьалкхенейн бокъонейн ларараш. 8-гІа класс.
17.35 — Фильм.
18.05 — «Нохч-ГІалгІайче гІоаза».
18.25 — Халкъа депутатий Совета ...
18.45 — Бос бола телевидени. Ленински юбилейни вай творчески ... ДикагІа йолча изобретенеи рационализаторски предложенеи телевизионни конкурс.
19.25 — Юртара нахар (гІалгІай меттала).
19.55 — Хоамаш. Реклама.
20.00 — «Бийса дикъьаьлеа хийла шун бераш».
20.15 — «Березка» ялача Паччахьалкхен академически хореографически ансамбля концерт.
21.00 — Телевизионни документальни фильмай программа.
21.30 — Лопе де Вега — «Фуэнте Овехуна». Цу тайпара цІи йола пьеса экранизаци. Фильм даьккхаь испански телевидени.

Хоттанаш

Тахан республике гІолле Грозне морхаш а йолаш. Іуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике —1 +4, Грозне +1 +3 градус йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка йоачан а йолаш, дохк а доаллаш, ша билла а йолаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —1 —6, дийнахьа —1 +4 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-06; редактора заместителя — 9-24-03; бехктохкама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 8-24-04; промышленностеи транспорти — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаш — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-06; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттен деношка

СФ00213. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 7276.